

Egimus hucusque de potestate, & iurisdictione, quæ competit Episcopis ratione ordinis; nunc verò statuum est, Episcopos præter supradictam ordinis potestatem, quæ pertinet ad sacramenta conficienda, habere etiã iurisdictionem, seu ecclesiasticam potestatem in tota sua diocesi, tam respectu fori interioris, quàm exterioris, vt ex omnibus infra dicendis manifestiùs apparebit. Quod quidem, vt apertius fiat, sciendum est, in Ecclesia sub nomine clauium, duplicem potestatem contineri, alteram ordinis, quæ videlicet spectat ad sacramenta conficienda, & ministranda; alteram verò iurisdictionis, quæ pertinet ad populum Christianum extra sacramenta regendum, quæ etiam in duas subdividitur. Vna dicitur iurisdictionis fori interioris, nempe ad absoluendum à peccatis in sacramento poenitentię. Alia fori exterioris ad ferendas scilicet leges, censuras, indulgentias, & similia, vt eleganter prædicta explicat Victoria relectione. 1. sect. 3. n. 2. Soto in 4. dist. 20. q. 1. art. 1. De prima potestate hucusque egimus, ostendentes qualiter in Episcopis reperiantur; de secunda verò, modò quæstio subsequitur. Et imprimis Doctores omnes in eo conueniunt, iurisdictionem hanc, in genere sumptam, esse de iure diuino, & ex Christi institutione; ipse enim ordinavit, vt sub vno Pontifice Ecclesia sua per Episcopos, tanquam per proprios Pastores gubernaretur, qui essent proprii Principes, non Vicarij summi Pontificis; atque ita Episcoporum status in communi, est de iure diuino, neque potest vnquam Ecclesia sine illo existere, te-

neturquè Pontifex conseruare hunc ordinem hierarchicum, & Episcopos creare, vt sint Pastores ordinarij, vt satis prædicta probat Apostolus ad Epheseos. 4. ibi, *Ipse quidē dedit quosdam Apostolos, alios Prophetas, alios Pastores, & Doctores, vbi nomine Pastorum, & Doctorum, intelliguntur Episcopi, vt ex eo loco notauit Hieronymus; & ex illo Actorum. 20. ibi, In quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei, &c.* Facit text. in cap. Oues. 6. q. 1. ibi, *Qui eos sibi oculos elegit.* B Ex quibus satis apparet Episcoporum iurisdictionem in communi, esse de iure diuino, vt ex ijs, & alijs probat Bellarm. lib. 4. de Romano Pontifice, cap. 22. Henriq. & multi ab eo citati in summa lib. 6. de poenitentia, cap. 5. §. 5. iuncta litera, B, Soar. 4. tomo, disp. 25. sect. 1. n. 6. Scribon. in thesauria de ordine, disputation. 7. per totam.

In eo verò contentio est inter Doctores circa iurisdictionem hanc in particulari sumptam, an videlicet Episcopi canonicè electi eam accipiant à Deo immediatè, an à Summo Pontifice. Nam aliqui grauissimi Auctores putarunt, Episcopos iurisdictionem immediatè consequi à Deo tanquam connaturalem proprietatē ordini Episcopali, solumquè Pontificem esse instrumentum liberum ad huiusmodi potestatem concedendã; voluisse tamen Christum eidem Summo Pontifici hanc potestatem esse subordinatam exemplo Apostolorum, quorum successores dicuntur Episcopi, cap. *Quorum vices.* 68. distinct. C. *Quorum* qui similiter cum hac subiectione ad Petrum immediatè à Christo potestatem acceperunt, cap. *In nomo.* 21. 40.

Ad Ephe. 4.

D. Hier.

Cap. Oues

Bellarm. Henriq.

Soar. Scribon.

5

C. Quorum vices.

C. In nomo.

dist. atque ita in hac sententia fuerunt
Castro. Castro de iusta hæretic. punit. lib. 2.
Vasquez. cap. 2. ei verò adhæsit Vasquez 1. 2.
 disput. 152. cap. 3. & alij infiniti relati
Henriq. ab Henriq. d. cap. 5. §. 2. litera D. tri-
Victoria. buitur & Victoriæ relectione 2. de
 potestat. Ecclesiæ q. 2. in fine; sed re-
 vera, si attentè legatur nunquam id
 expressè dicit, licet favere videatur,
 vt infra dicemus: multaq; argumenta
Bellarmin. pro illis affert Bellarmin. cap. 25. vbi
 6 proximè. Sed principaliter ex his tri-
 bus fundamentis, sententia hæc sua-
 deri potest. Primò, quia Apostoli ha-
 buerunt hanc potestatem immediatè
 à Christo; sed Episcopi sunt Aposto-
 lorum successores. ergo succedunt in
 hac potestate ex vi donationis Chri-
 sti, ac subindè ab illo immediatè eam
 habent, non à Pontifice. Maior pro-
 batur, Matth. 18. Ioannis. 20. 1. Co-
Mat. 18. rinth. 2. ad Corinth. 10. & 3. sumitur
Ioan. 20. etiam ex cap. *In nouo*, distinctione 20.
1. Cor. 2. cap. *Loquitur Dominus*, cum alijs. 24.
Ad Cor. q. 1. cap. *Nova*, de pæn. & remissio-
 10. nib. cap. *Per venerabilem*, qui filij sint
C. In no. legitimi. Ex ratione probatur, quia
 20. *Loqui-* ad exercèdum munus Apostolicum,
C. Loqui- tur. & ad fundandam Ecclesiam necessa-
C. Nova ria erat hæc potestas: Christus autem
Cap. Per immediatè contulit omnibus Apo-
venerb. stolis dignitatem, & munus Aposto-
 licum, vt ex Euangelio constat: ergo
 etiam contulit dictam potestatem:
 minor autem probatur ex Concilio
Trident. Trident. sess. 23. cap. 4. ex cap. *In no-*
C. In no- uo, distinct. 21. consequentia ex suprà
 20. dictis consequitur, & confirmatur ex
 verbis Christi, Matthæi. 18. *Quacumq;*
Mat. 18 *ligaueritis super terram, &c.* Quæ non
 tantùm ad personas Apostolorum, sed
 etiam ad Episcopos eorum successo-
 res dicta fuere. Item ex verbis ipsius

Christi, Luca. 10. *Qui vos audit, me* Luc. 10.
 A *audit, & qui vos spernit, &c.* Quæ ver-
 ba ad Apostolos, & eorum successo-
 res pertinere, tradunt Cyprianus lib. Cyprian.
 4. epistol. 4. & Basil. in constitutione Basil.
 Monastica, cap. 23. induci etiam pos-
 sunt verba Pauli Rom. 13. *Omnis ani-* Rom. 13.
ma potestatibus sublimioribus subdita sit;
 nam etiam ibi intelliguntur potesta-
 tes Ecclesiasticæ, vt omnes fatentur,
 quia sunt veræ potestates: inter has
 autem maximè intelliguntur Epif-
 copi sub Pontifice. Tandem est illud
 B ad Hebræos. 13. *Obedite præpositis ve-* Hebr. 13.
stris.

7
 Secundò, quia munus Episcopale
 est de iure diuino, vt suppono: ergo
 quicquid est intrinsecè annexum tali
 muneri est de iure diuino: at qui iu-
 risdictio hæc, est necessariò coniu-
 cta cum Episcopali munere, quia non
 potest conuenienter pastorale munus
 exerceri sine tali potestate, & iuris-
 dictione: igitur, &c. Dices Episcopa-
 tum esse de iure diuino, quoad con-
 secrationem, & potestatem ordinis,
 C nō verò quoad Episcopatum ipsum,
 vt includit curam, & gubernationē:
 at qui cōtra hoc adhuc vrget primò.
 Nam Paulus dixit, *In quo vos posuit*
Spiritus Sanctus regere Ecclesiam Dei,
& cat. Planè regendi verbū, vt suprà
 diximus, apertè dicit pastorale mu-
 nus. Secundò, quia Episcopalis con-
 secratio, vt ostendimus, confert per
 se ipsam Episcopalem dignitatem: er-
 go confert iurisdictionem, saltem in
 habitu, seu in actu primo, licet non
 conferat vsum donec applicetur illi
 materia; quemadmodum in ordina-
 tione sacerdotis datur potestas ab-
 soluendi, quæ est iurisdictione in habi-
 tu.

Tertiò

8 Tertiò suaderi potest, seu argumē-
tari ex usu vetustissimo Ecclesiæ : nā
in principio Apostoli creabant Epif-
cops, inconsulto Petro, & postea
Baron. fiebant per electionem Cleri, aut po-
pulorum, vt tradit Baronius tom. 1.
anno 44. & statim censebantur esse
Episcopi sine speciali recurſu ad Pō-
tificem, vel alium hominem: ergo fig-
num est potestatem illam dari imme-
diatè à Deo, facta designatione per-
sonæ per electionem, & per alium le-
gitimum modum, sicut de Summo
Pontifice diximus disp. 1. §. 3.

9 Cæterùm cōtraria sententia om-
ninò tenenda est, imò asserendum,
quod quanuis verum sit Apostolos
immediatè accepisse iurisdictionem
à Christo, iuxta dictum caput, *In no-
uo*, & Paulus ad Galat. 1. ibi, *Paulus*
Apostolus non ab hominibus, neque per
hominem, sed per Iesum Christum, &c.
C. *In no-
uo.* cap. *Loquitur.* 24. q. 1. cum alijs, de
quibus suprà in primo argumento, &
Bellarm. in cap. 23. dicto loco, Epif-
cops tamen suam iurisdictionem in
particulari immediatè accipere à Ro-
mano Pontifice, à quo velut à fonte
omnis iurisdictione in alios inferiores
dimanat. Quod imprimis ostenditur
ex eo, quia soli Petro iurisdictione in
vniuersum orbem à Christo Domi-
no fuit concessa, Ioann. ultimo, *Pasce*
oues meas, ipseque velut caput totius
Ecclesiæ constitutum, vt videlicet,
quemadmodum in naturalibus tota
virtus membrorum à capite dimanat,
ita à Beato Petro, eiusque successo-
ribus, potestas in alia mēbra diffue-
ret, quemadmodum hoc argumen-
to, ita eleganter probat Leo in cap.
Leo Papa *Ita Dominus.* 19. dist. Deindè idē ap-
paret in ordine Monarchiæ, quam

A Dominus in regimine suæ Ecclesiæ
constituit, in qua vnus debet esse Mo-
narcha, à quo iurisdictione in alios de-
riatur. Item ex potestate, quam Pō-
tifex in hac iurisdictione circa Epif-
cops habet, secundum quam, illam
potest auferre, minuire, & augere,
quod quidem non posset, si imme-
diatè à Deo proficisceretur. Tandèq;
id clarè probat cap. *Sacroſancta.* 22.
dist. cap. *Quoties.* 24. q. 1. cap. *Loquitur.*
eadem quæst. cap. *Decreto.* 2. q. 6. ibi,
Vices suas alijs impertiuit Ecclesijs, &c.
B Multaque alia Pontificum, & Conci-
liorum testimonia, ex quibus hanc
partem tanquam veriore sequitur
D. Thomas 4. contra gentes, cap. 76.
ration. 4. idem sentit 2. dist. 44. in fine.
In 4. dist. 20. q. vnica, artic. 4. quæsti-
uncula 3. & dist. 24. artic. 5. q. 3. ad 4.
Durand. q. 2. n. 13. Soto dist. 20. q. 1.
art. 4. Caietan. tomo 1. opuscul. tract.
1. cap. 19. Anton. 3. p. tit. 22. cap. 4. §.
1. verbo *Septimò.* Hernæus de pote-
state Papæ. Vargas tract. de authori-
tate Pontificis, q. principali, Bellarm.
C lib. 4. de Romano Pontif. cap. 24. Sal-
mer. tom. 4. p. 3. tract. 4. Soar. tom. 4.
disput. 25. sect. 1. Henriq. in Summa
lib. 6. de pœnit. cap. 5. §. 5. iuncta lite-
ra C. Scribon. in theosimia de ordi-
ne, disput. 6. & plures suprà citati.

Sic igitur probata, & confirmata
hac sententia, vt clariùs in illa proce-
damus, aduertendum est, contrariam
sententiam duobus modis solere ex-
plicari. Prior cuius auctor est Castro
suprà citato loco, dicit potestatem da-
tam Episcopo ex vi suæ consecratio-
nis, non solum esse potestatem ordi-
nis, sed etiam iurisdictionis, & ita ex
vi iuris diuini conferri, & rectè dici
posse immediatè à Christo dari: vnde

C. *Sacro-
sancta.*
Ca. *Quo-
ties.*
C. *Loqui-
tur.*
C. *Decre-
to.*

S. Thom.

Durand.
Caiet.
Anton.
Hernæus
Vargas.
Bellarm.
Salmer.
Soar.
Henriq.

Scribon.

II

Castro.

ex vi illius potest Episcopus consecratus ius dicere, si ei applicetur materia, id est, si ei efficiatur subditi, qui verè sunt materia, vt tales sunt. Quà sententiam ita explicat Vasquez supra, & eam non aliter probat hic auctor, nisi quia existimat, hanc potestatem actiuæ iurisdictionis, fuisse promissam Apostolis, Matthæi. 18. illis verbis; *Quæcunque ligaueritis, &c.* Et ex eo, quod Episcopus non potest dicere, Ego excommunico per potestatem à Papa acceptam.

12

Nullatenus tamen hæc opinio placere potest, primò, quia si necesse est, vt postea fiant homines subditi tali personæ, vt per illam potestatem possit in illos operari, ita etiam necesse est, vt Episcopus consecratus de nouo fiat superior, respectu talium subditorum, quia superior, & subditus, correlatiua sunt, & ideo non potest vnum fieri prius, quàm aliud, neque vnum sine alio: ergo cum applicatur materia, & fiunt subditi, superior accipit nouam potestatem, & ius, & quasi dominium in illos, quia per talem potestatem formaliter constituitur superior: igitur illa est potestas iurisdictionis, ac proinde ultra potestatem datam per ordinationem, requiritur potestas iurisdictionis data per homines. Secundò, quia in Episcopo nullus est actus iurisdictionis, qui per se pendeat à consecratione, & ideo Episcopus electus, & confirmatus potest efficere ea, quæ iurisdictionis sūt, cap. 1. & 2. de translat. Episcopi, cap. Transmissa, de electione: ergo character, seu consecratio Episcopalis non est principium per se alicuius actus iurisdictionis, nullo ergo modo dici potest, quod sit iurisdictionis actiuæ, ne-

que actu, neque habitu, quandoquidem sine illo principio fiunt omnes actus iurisdictionis Episcopalis, & quando illud inest cum iurisdictione, solum se habet, quasi cõcomitanter, respectu actionum puræ iurisdictionis, velut conditio quædam dignificans personam, & constituens habitum ad illas actiones magis sacras.

Alius verò modus explicandi, & defendendi hanc sententiam, inquit, Christum Dominum instituisse, vt essent in Ecclesia Episcopatus sub Pontifice, quia non poterat tota Ecclesia immediatè gubernari per vnum Episcopum vniuersalem, qualis est Summus Pontifex, voluitque idem Christus Dominus, vt illi intermedij gubernatores essent non tantum delegati, & quasi Vicarij Papæ, sed, vt essent veri pastores ordinarij, & Principes spirituales sub Pontifice Summo, iuxta illud Pauli, *In quo Spiritus Sanctus vos posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.* Undè concludunt huius sententiæ Auctores, primò, Episcopatum ipsum ex vi institutionis Christi, iurisdictionem ordinariam, & principalem includere. Secundò, esse immediatè à Christo Episcopis datam, ratione muneris à Christo instituti, & licet Pontifex, vel per se applicet tale munus huic, vel illi personæ, vel possit instituere modum applicandi illud, nihilominus tali muneri ex vi iuris diuini adhæret talis iurisdictionis, & ipsum munus ex vi diuinæ institutionis datur, & consequenter Pontifex solum se habet, vt instrumentum liberum ad huiusmodi potestatem cõcedendam.

Facilè tamen contra hunc modum explicandi, potest recepta veritas demonstrari.

Vasq.

Mat. 18.

Cap. 1. &
2. de translat. Ep.
C. Transmissa.

13

C. T.
10. 2Cap.
Dom.
19. aIoan.
Mat

monstrari: nam imprimis licet demus Episcopatum esse de iure diuino, nō solum quoad dignitatem ordinis, sed etiam quoad munus pastorale, non indè sequitur institutionem, vel collectionem talis muneris, vel iurisdictionis esse immediatè à Christo, quia apparet ex ordine Monarchiæ, quam Dominus in regimine suæ Ecclesiæ constituit Christum posse præcipere, vt esset in Ecclesia pastorale munus Episcoporum, & nihilominus institutionem illius muneris cōmittere Petro, à quo iurisdictione in alios deriuaretur, tanquam verus eiusdem Ecclesiæ Monarcha, non tantum designando personam, sed etiam potestatem ipsam impertiendo. Hoc autem posito, in quo nulla repugnantia, nec moralis incommoditas ostendi potest; planè sequitur, iurisdictionem Episcoporum esse de iure humano, & per homines dari. Quod ergo talis fuerit Episcopatuū institutio; probatur primò ex cap. Decreto. 2. q. 6. ibi *Romana Ecclesia vices suas ita alijs impertiuit Ecclesijs, vt in partem sint vocata sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis;* ex cap. Ita Dominus. 19. dist. ibi, *Vt ab ipso quasi quoddam capite dona sua, velut in omne corpus diffunderet;* quicquid Castro contra hoc testimoniū, dum particulam illam, *ab ipso*, interpretatur, dicere ordinem temporis, non causalitatis. Nam imprimis falsum est Christum prius tempore dedisse Petro Apostolatū, vel potestatem, quam cæteris Apostolis, vt ipse Castro affirmat: nam simul omnibus dixit, *Sicut misit me viuens Pater, & ego mitto vos,* Ioan. 20. & Matth. vlt. *Euntes in mundum vniuersum predicate Euangelium,* &c. Secundo, text. in

ipsa particula, *ab ipso*, ostendit Romanum Pontificem dona sua diffundere non in Apostolos, iam enim de illis non tractabat, sed in corpus omne, non vno tempore, sed perpetuo, vt latius supra ostendimus in disputatione prima de Romano Pontifice. Quæ etiam veritas demonstrari potest, ex differentia inter pontificiam dignitatem, & officium Episcopi: itè ex potestate, quam Pontifex in hac iurisdictione circa Episcopos habet, secundum quam, illam potest auferre, minuere, & augere; quod quidem non posset, si immediatè à Deo proficisceretur. Tandem ex ratione, & congruentia; quia hic modus institutionis est magis consentaneus perfectæ Monarchiæ, qualem esse Christi Ecclesiam Catholici intelligunt, & latè probauimus in d. disp. 1. de Rom. Pontifice.

Neque obstant fundamenta supra posita; ad primum enim de Apostolorū similitudine, & successione, iam supra declarauimus, qualiter Episcopi Apostolis dicantur succedere, & ita vno verbo respondetur, succedere illis, vt Episcopi fuerunt, non vt fuerunt Apostoli, sunt enim hæ dignitates diuersarum rationum, Paulus enim Apostolus fuit, & nescimus fuisse Episcopum alicuius certæ diocesis, vel habuisse aliquam propriam Ecclesiam, tanquam ordinarium, & proximum pastorem illius, licet haberet sollicitudinem omnium Ecclesiarum, 2. Corinth. 11. & in multis creauit Episcopos, vt Titum Cretæ, Timotheum Ephesi, Dionysium Athonis, & idem de Ioanne Euangelista legitur; fuerunt item Apostoli Episcopi quasi vniuersales totius Ecclesiæ ex immediata

C. Decret.
10. 2. q. 6.

Cap. Ita
Dominus.
19. dist.

Ioan. 20.
Mat. vlt.

15

2. Cor. 11.

mediata concessione, & delegatione Christi; & secundum hanc rationem non habuerunt successores, ut iam latè probauimus in 1. disput. §. 6. Neque vrgent plures auctoritates supra citatæ, quæ hanc iurisdictionem videntur tribuere iuri diuino, loquuntur enim de statu Episcopali, & iurisdictione eius in communi sumpta, iuxta supra dicta.

16.

Ad secundum patet responsio ex dictis, concessio enim in bono sensu, quòd munus Episcopale sit de iure diuino, non indè sequitur iurisdictionem hanc esse tanquam connaturalè proprietati, & ordini Episcopali, ita ut, quemadmodum ordo ipse, ita & iurisdictione coniuncta à Christo confertur; hoc enim falsum est, ut videlicet in Episcopo titulari, qui nullius diocesis pastor est, & in illis, qui renunciarunt dignitati, aut depositi sunt, & è cōtrario, in Abbatibus, seu Prioribus magnis, qui aliquando iurisdictionem Episcopalem habent; ex quibus manifestè apparet iurisdictionem hanc non esse coniunctam cum consecratione Episcopali, quia nec illam requirit, ut in posterioribus, nec eam necessario comitatur, ut in prioribus quemadmodum explicat Henriques d. §. 1. in fine, Soares d. loco, num. 4. Deindè nō est apta comparatio, quæ fit ad dignitatem Apostolatus; nam illa fuit dignitas vniuersalis iurisdictionis respectu totius Ecclesiæ, & ab ipso iure diuino fuit determinata ad illum gradum perfectionis Episcopalis autem dignitas quoad iurisdictionem non est ita de iure diuino, nec habet ab illo certum modum potestatis, & consequenter, nec institutionem, sed solum generale præceptum

Henriq.
Soar.

instituenti, & conferendi illam, & ita intelliguntur verba Pauli, de quibus supra, *In quo vos Spiritus Sanctus posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei*; nam etiam reges dicuntur regnare per Deum, & habere potestatem à Deo; & tamen per homines immediatè illis collata sunt regna; ita etiam Episcopi, licet constituentur à Petro, verissimè dicitur positos esse ab Spiritu Sancto ad regendam Ecclesiam, quia hæc est voluntas Spiritus Sancti, & non sine ipsius inspiratione, & cōperatione fit.

Ad tertium ex vsu Ecclesiæ respondetur primò, post Apostolos semper fuisse Episcopos creatos per homines, & non immediatè à Christo, & accepisse suam potestatem mediante Pontifice Summo aliquo modo, licet non semper fuerit idem modus seruatus; quia in principio nascentis Ecclesiæ, licet Petrus sua auctoritate, quamplurimos Episcopatus crexerit, ut latè refert Baronius anno. 44. n. 11. & 27. & sæpè alijs locis; tamen etiam alij Apostoli per potestatem sibi à Christo concessam Ecclesias erigebant, & Episcopos in eis constituabant, ut de Paulo dictum est, & de se ipse testatur, & de Ioanne Euangelista ait Hieronymus, & Tertullianus, & de alijs similiter est notum, ac necessarium: iuxta illud Matth. ultim. & Ioan. 20. Credendum tamen est omnes Episcopos ab Apostolis creatos habuisse successores, media Petri auctoritate mediate, vel immediate; nã ordo hierarchicus Episcoporum, Archiepiscoporum, & Patriarcharum à principio Ecclesiæ incepit, & quia in Ecclesia perpetuò erat duraturus, nō sine auctoritate Petri institutus est,

37.

Baron.

Hieron.
Tertull.Mat. ult.
Ioan. 20.

ut

Cap. Prae-
ceptum. d.
12.
Cap. An-
tiquis. 9.
§. 3.
Quāquā
de elect. in
6.

Bellarmin.
18

vt iam suprā latiùs ostendimus in pri-
ma, & 5. disput. & ita eadem Pontifi-
cis auctoritate ab illis Episcopi crea-
bantur, vt optimè probat text. in cap.
Præceptum, dist. 12. & ibi Gloss. & in
cap. *Antiquis*. 9. q. 3. Glossa in capit.
Quāquā, de electione in 6. Cætera
argumēta pro contraria parte minus
habent difficultatis, omniaque soluit
Bellarm. cap. 25. ibi suprā.

Sic explicata, & confirmata hac
nostra sententia, in qua dicimus po-
testatem hanc Episcoporum in gene-
re sumptam immediatè prouenire de
iure diuino, & ex Christi institutio-
ne, videlicet vt Ecclesia per Episco-
pos gubernetur, & quod à Papa vo-
centur in partem sollicitudinis, mani-
festum tamen est in particulari à Sū-
mo Pontifice deuenire, ita vt modus,
determinatio, & collatio potestatis,
per arbitrium, & prudens iudicium
Pontificium facta sit, & augeri, & li-
mitari possit.

19 Constat ex suprā dictis quod quā-
uis circa ordinis potestatem, quam
Papa, vel Episcopus ordinans alium
Episcopum præhabet, habeat se, vt
instrumentum liberum, sed ab alio
promotum, nempe à Christo, Chri-
stusq; sicut, vt causa principalis, agit
vnctionem sacramentalem, ita etiam
ex consequenti dat potestatem inde-
lebilem, proindeque ea potestas pen-
det solū à Papa, vel Episcopo con-
secrante infieri tantum, non verò in-
dari, quia à Christo accipitur; nihilo-
minus tamen circa iurisdictionem E-
piscopis concessam non agit Ponti-
fex, vt instrumētum, sed vt causa vni-
uoca per propriam formā (sub Chri-
sto tamen tacitè) concedens eam iu-
risdictionem, quæ ab illo pendet non

solū infieri, sed etiam in conseruati,
vt est elegans doctrina D. Thomæ
2. 2. q. 39. art. 3. Vnde potest Pontifex
Episcoporum iurisdictionem, quam
concedit, aliquando minuere, reser-
uando sibi casus, censuras, dispensa-
tiones, vel similia, aliquando verò au-
gere, prout sibi viderit expedire, po-
teritque etiam impedire huiusmodi
actus iam concessos, quod quidem in
illis, qui pendent à potestate ordinis
nullo modo valet; in eo autem differt
iurisdictione hæc Episcoporum, à iuris-
dictione Papæ, quia in Papa facta ele-
ctione per Cardinales non confertur
ab illis plenitudo iurisdictionis, quia
eam non habent, sed confertur im-
mediatè à Christo, posita ea condi-
tione electionis legitimæ; at verò in
Episcopis vbi à Pontifice sunt electi,
& confirmati confert ipse determi-
natam iurisdictionem, quam præha-
bet formaliter in omnes, & singulos
fideles, idque tamen ex Christi insti-
tutione ita dictante; vt eleganter ex-
plicat Doctores, vbi proximè.

C Aduertendum tamen est, quod
quanuis iurisdictione hæc Episcoporum
à Pontifice determinatè concedatur,
& dimanet, quia tamen ipsi Episcopi
sunt proprii Principes, & pastores
suarum Ecclesiarum, & membra præ-
cipua, & potissima, in quæ potestas
Pontificis deriuari debet, quippe qui
vices sustinent Apostolorum, d. cap.
In nouo. d. cap. *Quorum vices*. 68. dist.
& velut legati Christi, cap. *Omnis*. 7. Cap. *Om-*
q. 1. Primum in Ecclesiastica hierar-
chia locum obtinent, ideo tenetur
Rom. Pontifex, eisdem Episcopis re-
linquere, & tribuere tantam iurisdic-
tionem, quanta gubernatori ouium
necessaria fuerit, quia ita colligitur,

ex

S. Thom.

20

21

22.

Cap. Om-
nis. 7. q. 19

23. ex Christi institutione: unde propter hanc iurisdictionem, dicitur quod Episcopus in spectatibus ad suam diocesim, & ad pastorale munus omnia illa potest, eandemque iurisdictionem habet, quam Pontifex in toto orbe; exceptis illis, quæ specialiter reseruantur, ut ex text. in cap. *In nouo*, ibi, *pari*, iunctis verbis sequentibus, ibi in eorum locum. cap. 1. de officio ordin. colligunt Doctores, & explicat Victor. in 2. relect. de potestate Ecclesiæ, q. 2. n. 28. Soto lib. 10. de iustitia, q. 1. art. 3. Multi ex nostris citati ab Henriq. d. lib. 10. cap. 35. §. 1. litera D. & alij, item propter eandem iurisdictionem dicuntur Episcopi in partem sollicitudinis vocati. cap. *Ad honorem*, de authoritate, & usu pallij; & denique legati Christi appellantur, in d. cap. *Omnis*. 7. q. 1.

24. Ut autem Episcopi commodius iurisdictionem suam exercerent, neque Hierarchicus ordo confundetur olim ex Decreto Beati Petri iuxta cuiusque territorij limites, pro singulis Episcopis diocesim fuerunt diuisæ, ut videlicet in illis circa plebes sibi commissas tanquam circa proprias oues omnem Episcopalem potestatem exercerent, de qua diocesim diuisione habetur expresse in c.

In illis. 80. dist. cap. *Episcopi*, & per totum eadem dist. cap. 1. 99. dist. Quare in his diocesim soli Episcopi post Romanum Pontificem in spectantibus ad ecclesiasticam potestatem attempto iure communi ordinarij censentur, cap. *Cum Episcopus*, de officio ordin. lib. 6. Glossa ad verbum *iurgia*, in cap. *Per lectis*. 25. Porro ex hac institutione, quam Episcopi præter omnimodam potestatem in suis diocesi-

bus habent, multa in iure, quæ eisdem competunt, tam in foro interiori poenitentia, quam etiam exteriori. In interiori quidem potestatem habent ad absoluendum à peccatis, & reseruandum casus, à quibus inferiores absoluere non valeant, de qua potestate absoluendi agunt Theologi in materia de poenitentia, & nos infra disput. sequenti de præbyteris, potestatem verò reseruandi expresse ponit Trident. sess. 14. cap. 7. & can. 11. Henriq. & multi ab eo citati lib. 3. de poenitent. cap. 13. §. 2. iuncta litera I. & lib. 6. c. 9. §. 3. Valer. Reginald. in praxi for. poenit. lib. 1. n. 25. Aegid. de sacram. & cens. tom. 2. disp. 8. à n. 75. Zerola in prax. Episcopali 1. part. verbo casus reseruati, pag. 88. In foro verò exteriori prædicta potestas ad multa reducitur; imprimis ad ferendas leges, quas vocamus synodales constitutiones, quæ in diocesi sua vim habent obligandi, de quibus passim in iure nostro fit mentio, & habetur in cap. 2. §. *Statutum*, de constitut. in 6. cap. *Quod super his*, de maiorit. & obedient. cum alijs, & de hac potestate, ut legislatiua est solet tractari à Theologis in materia de legibus. Ad concedendas indulgentias, limitati temporis, nempe 40. dierum cap. *Cum ex eo*, cap. *Quod autem*, cap. *penult.* de poenit. & remis. de qua ut distributiua est in tractatu de Indulgentijs. Ad proferendas censuras, cap. *Cum ab Ecclesiarum*, de officio ordin. de qua ut coactiua in materia de censuris. Ad punienda omnia, & quæcunque crimina in diocesi commissa, cap. 1. de officio ordin. vbi Doctores nostri. Ad absoluendum in quibuscunque iuris censuris. Ad dispensandum in

26.

Trident.
Henriq.Valer. Regin.
Aegid.
Zerola.Cap. 2. de
Const. in 6.
C. Quod super
his de maiorit.C. Cum ex
eo.Ca. Quod
autem.C. penult.
de poen. &
rem.C. Cum ab
Ecclesiarum
de officio ordin.Cap. 1. de
officio ordin.

in legibus, & alijs impedimentis, nisi ubi lex expresse absolutionem reseruat. cap. *Nuper*, versic. *In 2. de sent. excomm. cap. At si. §. De adulterijs de iudicijs*, ubi Doctores nostri; & de hac potestate, ut dispensatiua est, tractari solet à Theologis in materia de Voto, & iuramento. Circa beneficia denique prouisiones, electiones, & vniones eorum potestatem obtinet. Quæ omnia videri possunt in proprijs tractatibus, ex quibus locis peti debent, multaque alia potest, quæ institutum, progredi non patitur: certum tamen est omnia Episcopum habere, quæ pertinent ad perfectum pastoris munus. *In quo Spiritus Sanctus vos posuit Episcopos regere Ecclesiam Dei.*

Iura verò Episcopalia numerat textus in cap. *Conquerente*, de officio ordinari. quorum aliqua dicuntur ad Episcopum pertinere lege iurisdictionis, alia verò lege diocesana, ut in proposito distinguit text. in cap. *Dilectus*, eodem titulo de officio ordinari. sed tamen non satis explicat, quo pacto alia ab alijs distinguantur. Quare cōtentio est inter Doctores circa hanc differentiam constituendam. Imprimis enim Glossa secunda in dicto capite *Dilectus*, & Glossa in Summa. 10. quæst. 1. quas sequitur *Immola*, & alij, existimant omnia Episcopis competentia, quæ in dando, seu faciendo consistunt, ut v. g. est correctio, reformatio, collatio sacramentorum, & cætera, quæ habentur in dicto cap. *Conquerente*, vsque ad versic. *Synodum* exclusiuè ad legem spectare iurisdictionis; contra verò ea, quæ consistunt in recipiendo, puta synodaticum, oblatio-

nes, & cætera, quæ recensentur à prædicto versic. *Synodum*, ad legem spectare diocesanam. Secunda vero opinio, cuius auctor est Butrius, fuit, inter vtranque legem minimè admittendam esse distinctionem. Tertia vero, Doctorū communiter difficultati succumbentium fateatur, nullam hac in re certam regulam constitui posse, sed pro singulis rem explicandam, ut videlicet omnia illa, à quibus monasteria nostro iure exempta reperiantur, censeantur de lege diocesana. Cætera vero de lege iurisdictionis, ita in effectu Innocent. in c. *Dilectus*. n. 2. & 3. Hostiens. & cæteri in cap. 1. de statu monachorum, Ioan. Andr. Cardin. & Abb. in d. cap. *Dilectus*. n. 4.

Verumtamen contra huiusmodi sententias facilè distinctio hæc demonstrari potest; quare primo aduertendum est, duo maximè in Episcopo erga subditos consideranda. Alterum est potestas Ecclesiastica, quam idem Episcopus, licet aliàs à Papa Christi Vicario deriuatam, d. cap. *Ita dominus*. 19. distinct. iure tamen diuino habere censetur. d. cap. *In nouo*. 21. dist. cap. *Quorum vices*. 68. dist. Alterum est locus, seu territorium, ad cuiusdem potestatis exercitiū deputatum, ut diocesis, planè licet potestas, seu iurisdictionis, quæ in locū dirigitur territorio coherere censeatur, & talis videatur Episcoporum potestas post diocesum diuisionē; longè tamen isthæc duo inter se differunt; patet ex l. *Pupillus*. 23. §. *territorium*, ff. de verborum significat. Secundò aduertendū est, quia episcopalia, licet attento iure communi solis cōponunt Episcopis, & ob id iura episcopalia

Z appellen-

Butrius.

Innocent.
Hostien.
Ioan. Andr.
Cardin.
Abb.

19.

Cap. In nouo.
C. Quorum vices. 68. dist.

L. Pupillus, ff. de verb. sign.
20.

Cap. Nuper de sēt. excomm.

Cap. At si de iudic.

C. Conquerente de off. ord.

Cap. Dilectus, eodē tit.

Immola.

appellentur, in d. cap. *Conquerente*, lō-
gè tamen inter se differunt; quædam
enim principaliter ipsam Episcopale
potestatem, seu iurisdictionem respi-
ciunt, eoque respectu Episcopis com-
petunt, plura habemus exempla in d.
cap. *Conquerente*, vsque ad verbum
synodum exclusiue: quædam è contra-
rio, non ipsam potestatem, sed potius
locum cathedræ Episcopalis, scilicet
diocesim principaliter respiciunt, vt
v. g. 4. decimarum, & funerabilium,
quæ non alia de causa Episcopis cō-
petit, quam ob diuisionem reddituum
præscriptam; cap. *Concesso*, cum seqq.

C. *Conces-
so.*

12. q. 2. Quo supposito priora quidē
ad legem iurisdictionis spectare cen-
sentur; contra verò posteriora ad le-
gem diocesana; idquē merito si ex-
pendamus legem iurisdictionis, ra-
tionem eiusdē iurisdictionis impor-
tare ex regula cap. *Consuetudo*, versic.

Cap. *Con-
suetudq. 1.
dist.*

Porro, ibi, *Omne, quod ratione constite-
rit*. 1. dist. Siue igitur per legem intel-
ligerē velimus rationem prout in di-
cto §. *Porro*, siue regulā, prout in l. 2.

L. 2. ff. de
Legibus.

ff. de legib. non immerito iura Epif-
copis, ratione potestatis Episcopalis
competentia ad legem iurisdictionis;
contra verò cōpetentia ratione diœ-
cesis, seu territorij, ad legem diœce-
sanam spectare dicuntur, iuxta dict.
cap. *Dilectus*, de offic. ord. dices tamē
aliquam dari potestatem Episcopale,
quæ non sit iurisdictionis, nempe po-
testatem ordinis, Glossa in cap. *Quod*

Glossa in
cap. *Quod
sedem, de
off. ord.*

sedem, de officio ordin. Respondeo
potestatem illam ordinis non adeò à
iurisdictione esse remotam, quin ad
legem quoque iurisdictionis rectè
reducatur, aduertit optimè Abbas in
cap. *Dilectus*, n. vlt. & nos iam supra
plenius comprobauimus.

Abb.

Ad primam Glossæ sententiam di-
cendum est nullo modo defendi pos-
se prædictam distinctionem, tum quia
nullo iure probatur, tum quoque,
quia obedientia, & reuerentia confi-
stunt in recipiendo, & tamen isthæc
iura ad legem spectant iurisdictionis,
vt omnes fatentur; probat cap. *His*,
que, cap. *Dilecta*, de maior. & obediēt.
Sic è conuerso procuratio in recipi-
endo consistit, d. cap. *Conquerente*; &
tamen negari nequit ad legem spe-
ctare iurisdictionis, prout optimè
contra Glossam aduertit Abb. in d.
cap. *Dilectus*, n. 4.

31.

Cap. *His*,
que.
Ca. *Dili-
cta*.

Abb.

Ad secundam vero dum contra
propriam tex. literam, exponitur, di-
cendū est, vt pateat ex supra resolutis
omnino esse falsam, apertè enim d. c.
Dilectus, constituit differentiam inter
legem iurisdictionis, & legem diœ-
cesanam, ita in effectu omnes, & con-
stat ex verbis text. ibi, *lege iurisdictionis*.

32.

Ad tertiam sententiam responde-
tur ineptam reddere distinctionem
inter vtranque legem contra d. cap.
Dilectus; tum quia mille exinde dubia
insurgerent circa distinguenda iura
Episcopalia ad vtranque legem spe-
ctantia, quorum nonnulla tangit, sed
non satis resoluit Abb. d. loco, dum
sigillatim eadem percurrit; tum etiam
quia ostendit vnicam tantum esse le-
gem, qua Ecclesiæ suo Episcopo sub-
ijciuntur, nempe diocesana, sub qua
ait, legem quoque iurisdictionis con-
tineri. Et ostenditur, quia sicut ipsa
diœcesis à potestate Episcopali distin-
guitur, ex supra resolutis in principio
huius §. ita vtrāq; legē inter se distin-
gui necesse est, & cōprobat tx. in d. c.
Dilectus, docēs sētētiā super lege diœ-
cesana.

33.

C. I
sjs.

Hen

cesana ad legē iurisdictionis minimē trahi. Ex quibus manet cōfirmata nostra supraposita resolutio. Et hæc pro disputatione de Episcopis sufficiant.

DISPUTATIO VII.

De Chorepiscopis.

Hic in præcedenti disputatione de Episcopis, nunc verò subsequitur disputatio de Chorepiscopis; ut appareat, quem locum munus, & officium haberent in nostra Ecclesiastica Hierarchia.

§. I.

De origine, institutione, & officio

Chorepiscoporum.

SUMMARIUM.

- 1 Post Episcopos Chorepiscopi olim in Ecclesia constituti erant.
- 2 Distinctio Chorepiscoporum præscribitur.
- 3 Auctores qui asserunt Chorepiscopos nunquam fuisse Episcopos assignantur, & eorum fundamenta.
- 4 Contraria opinio, quæ dicit dari aliquos Chorepiscopos cum episcopali cōsecratione verior est.

1.

Quoniam in Ecclesia post ordinē Episcoporum, erat statim alius Chorepiscoporum, qui quidē minores erāt Episcopis, præbyteris autē aliquo modo superiores, ut infra apparebit; de quibus Gratianus agit in c. *Ecclesijs*, vers. *inter Episcopos*, cum capitibus sequentibus. 68. dist. Hi Chorepiscopi verè quidem Episcopi non erant, ut planè ex multis Cōcilijs cōprobat Henriq. lib. 10. de ordin. c. 23. §. 2. iuncta lit. E. constatq; ex multis, Episcopis competētibus, quæ eis-

C. Ecclesijs. 68. d.

Henriq.

dem interdicebantur, de quibus in c. *Quannus*. 68. dist. sed solum erant quidam præbyteri, qui in pagis, aut oppidis loco Episcoporum curā animarū exercebāt, veluti parochi; hodie autē Vicarij generales, dicebāturq; à verbo Græco, χωρη, quod Latine oppidum, vel pagum significat, vel etiam locum, quasi villarum Episcopi, ut notat Budæus in commentario linguæ Græcæ, & ex Damaso, & alijs Cōcilijs deducit optimè Bellarm. lib. 1. de clericis, c. 17. Henriq. d. §. 2. iuncta litera F. Petrus Greg. syntagmat. p. 2. lib. 15. c. 12. n. 47. Vasquez tom. 3. in 3. p. disput. 238. n. 68.

C. Quannus 68. dist.

Budæus.

Bellarmin.

Henriq.

Petr. Greg.

Vasq.

Alij autem fuerunt ex his, qui veram Episcopalem consecrationē acceperant, dicebanturq; solum Chorepiscopi, quia in aliena diœcesi ministrabant, ut sunt hodie Episcopi titulares, suffraganei Episcoporum, & hi erant Chorepiscopi extraordinarij. Alij verò, qui nihil aliud erant nisi præbyteri, sed in pagis, aut oppidis loco Episcoporum constituti, qui dicebantur, & erant ordinarij. De prioribus loquitur expresse Damasus in epist. 3. & quidam aiunt in hoc sensu Linū, & Cletū fuisse Chorepiscopos Petri Apostoli, ut ait Ioannes Papa, quæ refert Genebrard. in chron. anno Christi. 70. quia verò multi Chorepiscopi ordinabantur tanquā Episcopi, & consecrabantur, ideò Concilium Antioch. can. 10. in fine, prohibuit, & iussit, ut Chorepiscopus ab Episcopo loci ordinetur, id est, ut Chorepiscopus solum sit præbyter, non Episcopus, Gratianus in princip. 67. dist. De posterioribus verò loquuntur iura, & Concilia, de quibus supra secundum quam distinctionem intel-

2.

Damasus

Ioan. Papa. Genebra.

Conc. Antiochen.

Gratian.

liguntur multa, quæ Chorepiscopi olim facere, vel non facere poterant.

3. Sunt verò alij non parvæ auctoritatis, qui existimant Chorepiscopos nunquam Episcopos fuisse, ita expresse sentit Ayala de traditionibus 3. p.

Ayala.

consideratione 4. vbi rem hanc ex professo disputat, & Franciscus Turrian. in annotationibus ad Cōcilium Nicænum, cap. 54. eandem sententiã sequuntur docti aliqui recentiores.

Turrian. Conc. Nicæan.

Primum fundamentum est Conciliũ Antiochenũ, vbi Damasus antequã diceret, vt tollerentur Chorepiscopi reddidit rationem his verbis: *Nam non amplius, quàm duos ordines inter discipulos Domini esse cognouimus, id est duo decim Apostolorum, & septuaginta discipulorum: unde iste tertius processerit (videlicet Chorepiscoporum) funditus ignoramus, & quod ratione caret, extirpare debet: loquitur autẽ de hoc quasi tertio ordine Chorepiscoporum, nulla eorum facta distinctione. Porro autem Chorepiscopos institutos fuisse instar septuaginta discipulorũ,*

Conc. Antioch. Damasus.

probat ex Concilio Neocæsariensi, c. 13. vbi dicitur, *Chorepiscopi quoque ad exemplum, & formam septuaginta videtur esse, affert deindẽ canon. 10. Concilij Antiocheni, & postquam concessit iuxta tenorem illius Chorepiscopos à pluribus Episcopis, vt Episcopos cōsecrari consueuisse, nunquã dicit hos Chorepiscopos diuersos esse à prioribus, aut verè Episcopos esse; imò ex professo probat, licet à pluribus sint consecrati, verè tamẽ Episcopos non esse. Secundum fundamẽtum; quia Chorepiscopi ab vno Episcopo tantũ consecrari solebat, cum tamen Episcopus à tribus consecrari debeat. Tertium, quod si à pluribus sũt*

Conc. Neocæsar.

consecrati, aut in villa, aut Castello, aut parua ciuitate, aut in illo loco cōsecrati sint, vbi minimè conuenit Episcopum esse. Quartũ ex illis verbis Damasij, *Et illud, inquit, adhuc restat, quod eorum ordo, non habet in diuinis litteris auctoritatem, quia vt prefixum est ordines sunt duo tantũ primi in Ecclesia, id est Apostolorum, & septuaginta discipulorum: sanè si nec Episcopi sunt, quia pro prefactis causis Episcopi esse non possunt nec presbyteros se nominare volunt, quia amplius esse ambiunt, &c. rogo, vt manifestè prodatis, quid sunt?* Ex quibus manifestè videtur cōstare Damasum non sensisse eos, quidem veros Episcopos esse, suspensos tamen, aut impeditos, ne officiũ suum, & ministeriũ exequi possent, sed potiùs veros Episcopos non esse propter rationes dictas. Præterea non esse aliquẽ verũ ordinem medium inter sacerdotiũ & episcopatũ, probat ex eo, quod in primitiua Ecclesia duo tantũ fuerint ordines Apostolorũ, & discipulorũ.

A

B

C

D

Addit postremò hos Chorepiscopos nõ tradere Spiritũ Sanctũ, quia Apostolorũ successores non sunt, vt indè probet nõ esse veros Episcopos: nam solius Episcopi videtur esse per manũ impositionẽ tradere Spiritũ Sanctum. Quocircà his de causis, & quod videret ipsorũ superbiã, & arrogantiã magis, ac magis in dies crescere non dubitauit Damasus eos omninò abrogare, vt solo ordine sacerdotis cõtenti essent; tametsi post tẽpora ipsius etiã cũ potestate ordinãdi subdiaconos permanserint, vt patet ex epist. 1. Gelasij, & ex can. 13. Conc. Ancyran. & ex can. 10. Cōcilij Antiocheni, & ex canon. 44. Concilij Meldens. sub Carolo iuniore rege Francorum.

Consecrati, aut in villa, aut Castello, aut parua ciuitate, aut in illo loco cōsecrati sint, vbi minimè conuenit Episcopum esse. Quartũ ex illis verbis Damasij, *Et illud, inquit, adhuc restat, quod eorum ordo, non habet in diuinis litteris auctoritatem, quia vt prefixum est ordines sunt duo tantũ primi in Ecclesia, id est Apostolorum, & septuaginta discipulorum: sanè si nec Episcopi sunt, quia pro prefactis causis Episcopi esse non possunt nec presbyteros se nominare volunt, quia amplius esse ambiunt, &c. rogo, vt manifestè prodatis, quid sunt?* Ex quibus manifestè videtur cōstare Damasum non sensisse eos, quidem veros Episcopos esse, suspensos tamen, aut impeditos, ne officiũ suum, & ministeriũ exequi possent, sed potiùs veros Episcopos non esse propter rationes dictas. Præterea non esse aliquẽ verũ ordinem medium inter sacerdotiũ & episcopatũ, probat ex eo, quod in primitiua Ecclesia duo tantũ fuerint ordines Apostolorũ, & discipulorũ.

Consecrati, aut in villa, aut Castello, aut parua ciuitate, aut in illo loco cōsecrati sint, vbi minimè conuenit Episcopum esse. Quartũ ex illis verbis Damasij, *Et illud, inquit, adhuc restat, quod eorum ordo, non habet in diuinis litteris auctoritatem, quia vt prefixum est ordines sunt duo tantũ primi in Ecclesia, id est Apostolorum, & septuaginta discipulorum: sanè si nec Episcopi sunt, quia pro prefactis causis Episcopi esse non possunt nec presbyteros se nominare volunt, quia amplius esse ambiunt, &c. rogo, vt manifestè prodatis, quid sunt?* Ex quibus manifestè videtur cōstare Damasum non sensisse eos, quidem veros Episcopos esse, suspensos tamen, aut impeditos, ne officiũ suum, & ministeriũ exequi possent, sed potiùs veros Episcopos non esse propter rationes dictas. Præterea non esse aliquẽ verũ ordinem medium inter sacerdotiũ & episcopatũ, probat ex eo, quod in primitiua Ecclesia duo tantũ fuerint ordines Apostolorũ, & discipulorũ.

Consecrati, aut in villa, aut Castello, aut parua ciuitate, aut in illo loco cōsecrati sint, vbi minimè conuenit Episcopum esse. Quartũ ex illis verbis Damasij, *Et illud, inquit, adhuc restat, quod eorum ordo, non habet in diuinis litteris auctoritatem, quia vt prefixum est ordines sunt duo tantũ primi in Ecclesia, id est Apostolorum, & septuaginta discipulorum: sanè si nec Episcopi sunt, quia pro prefactis causis Episcopi esse non possunt nec presbyteros se nominare volunt, quia amplius esse ambiunt, &c. rogo, vt manifestè prodatis, quid sunt?* Ex quibus manifestè videtur cōstare Damasum non sensisse eos, quidem veros Episcopos esse, suspensos tamen, aut impeditos, ne officiũ suum, & ministeriũ exequi possent, sed potiùs veros Episcopos non esse propter rationes dictas. Præterea non esse aliquẽ verũ ordinem medium inter sacerdotiũ & episcopatũ, probat ex eo, quod in primitiua Ecclesia duo tantũ fuerint ordines Apostolorũ, & discipulorũ.

Damasus.

Epist. 1. Gelas. Conc. Ancyran. Cõc. Meldens.

Quod

Quod si duplex esset genus Chorepiscoporum: alterum eorum, qui verè essent Episcopi consecrati, alterum illorum, qui tantùm essent præsbyteri, non ita contra omnes absque vlla distinctione Damasus pronunciaffet, & vniuersos ab officio remouisset: præsertim statim post adductum Concilium Laodicenum, in quo mentio fieri videbatur eorum, qui verè Episcopi essent, vt priores auctores contendunt. Et licet duplex Chorepiscoporum genus Damasus agnouerit, de vtroque tamen episcopali authoritate carere asserit.

Conc. Lao-
dicen.

4. Cæterùm his non obstantibus vera est suprà posita distinctio Chorepiscoporum, & ad verba Concilij Antiocheni, in quibus principaliter fundatur contraria opinio, dicendum est, Chorepiscopos ab Episcopis per manus impositionem, & vt Episcopos consecrari consueuisse, quod sanè videtur esse proprium ordinis Episcoporum, & ita dicitur in tenore eiusdem Concilij Antiocheni. Cætera verò fundamenta procedunt ex sententia Damasi, qui cum eos omninò abrogare voluerit passim dixit; in Ecclesia duos tantùm esse ordines Apostolorum, & discipulorum; id est Episcoporum, & præsbyterorum, sed hoc non tollit, quod ex vsu Ecclesiæ possint dari alij, qui eadè ordinatione dicantur Chorepiscopi, tanquam hodiè Episcopi titulares, & alij ex numero præsbyterorum, qui ita etiam appellentur, propterea quod in pagis, aut oppidis loco Episcoporum constituti erant in administratione tantùm ordinis sacerdotalis, quin his duobus ordinibus à Christo Domino institutis aduersentur.

S. II:

A De potestate Chorepiscoporum.

SUMMARIUM.

- 1 Chorepiscopi non habebant potestatem confirmandi, consecrandi Ecclesias, altaria, aut virgines, nec pœnitentes publicè in missa reconciliandi, aut maiores ordines conferendi.
- 2 Chorepiscopi iuxta opinionem aliquorum non erant ministri ordinarij ordinis subdiaconatus, sed ex commissione.
- 3 Chorepiscopi per manus impositionem ab Episcopis ordinati poterant ordinem subdiaconatus conferre, & ita explicatur cap. Peruenit. 95. dist.
- 4 Intellectus cap. Quamuis. 68. dist. expenditur.
- 5 Distinctio Graciani in cap. Ecclesijs. 68. distinct. reijcitur, & aliter explicatur.
- 6 Qui Chorepiscopi literas dimissorias conferre poterant.
- 7 Chorepiscoporum vsus sublatus fuit à Damaso Papa.

B

Quanuis autem Chorepiscopi iuxta modo dicta loco Episcoporum fuissent, non poterant confirmare, consecrare Ecclesias, altaria, aut virgines, nec pœnitentes publicè in Missa reconciliare, ordines maiores conferre, vt expressè eisdem prohibet text. in cap. Quamuis. 68. dist. & in d. cap. In Ecclesijs in fine. Cætera autem poterant, vt quilibet Episcopus, vt ex multis Concilijs colligit Bellarm. d. cap. 17. De subdiaconatu tamen nō est leue dubium, nam iisdem ordinē hunc licuisse conferre probat Cōcil.

I.

C. Quamuis.
C. In Ec-
clesijs.
Bellarm.

Antiochen. canon. 10. cum alijs, quæ
suprà retulimus; & confirmatur ex d.
cap. *Quauis*, ubi solum vetat Chore-
piscopos conferre sacerdotalem, vel
diaconatus ordinem, quasi reliqui
eisdem permittantur. Cæterum con-
trarium dicit Gratianus in d. cap. *Ec-
clesijs*, & probat expressè Damasus
Papa d. epistola 3. & ex eo, quia est
ordo sacer, qui solum ab Episcopis
conferri potest.

Damasus

2.
Ayala.

Hoc argumento conuictus est A-
yala loco suprà citato, vt negaret sub
diaconatum esse sacramentum. Ve-
rum qui Chorepiscopos putant non
fuisse veros Episcopos, vt hoc absur-
dum euent, asserere coguntur, mi-
nistrum ordinarium huius sacramen-
ti subdiaconatus, esse quidem Epif-
copum, sicut etiam minister ordina-
rius sacramenti Confirmationis Epif-
copus est, ex commissione tamen,
posse esse simplicem præbyterum
quales erant Chorepiscopi, & ita eo
tempore fuisse ministros ex commis-
sione, quod attinet ad ordinem sub-
diaconatus, quam sententiam tradi-
derunt nonnulli ex antiquis Theolo-
gis, & nunc etiam alij recentiores,
quos refert Vasques tom. 3, disput.
243. cap. 4.

Vasq.

3.

Ex dictis tamen quæstio hæc facil-
limè solui potest, si dixeris illos Chor-
episcopos, qui Episcopalem conse-
crationem acceperant potuisse ordi-
nem subdiaconatus conferre, imò &
omnes alios ordines poterant, si E-
piscopus id permitteret, & de his so-
lum loquitur d. canon. 10. Concilij
Antiocheni, ita enim incipit, *Chore-
piscopi, qui manus impositionem ab Epif-
scopis acceperunt, & velut Episcopi sunt
ordinati, & cat.* Potest etiam intelligi

prædictum Concilium procedere ex
commissione Papæ, iuxta terminos
text. in cap. *Peruenit*. 95. dist. & ea, quæ
infra dicemus de præbyteris.

C. Perue-
nit. 95. d.

Ad aliud verò ex d. cap. *Quauis*,
responderi potest, quod quauis pro-
hibitio text. solum agat de Diaconis,
nomine tamen Diaconorum, etiam
includitur subdiaconus, quia aliquã-
dò apud veteres vtrumque nomen
promiscuum est. Addendum est etiã,
quod dum text. in d. cap. *Quauis*, in
fin. Chorepiscopis interdicit ne for-
matas literas, seu epistolas alicui mit-
tere possint, videtur etiam obstare d.
Concilio Antiocheno canon. quo cõ-
ceditur, vt Chorepiscopus formatas
epistolas concedere possit, vt ex eo
tenet, & refert Henriq. d. cap. 23. §. 2.
iuncta litera. I.

4.
C. Quauis

Henriq.

Neque in hoc aliquo modo vide-
tur admitenda distinctio Gratiani in
d. cap. *Ecclesijs*, versiculo inter Epif-
copos, dum distinguit inter literas
dimissorias, per quas quis eximitur à
potestate sui Episcopi, & alteri subij-
citur, & commendatitias, per quas
Peregrinus commendatur, & testi-
monium habet, vt extra diocesim
suam possit sacramenta administrare,
de quibus habetur cap. *Extraneo* cum
alijs dist. 71. indistinctè enim iura in
hac materia loquentia asserunt, vt
clericus peregrinus sine literis com-
mendatitijs proprii Episcopi non ad-
mittatur ad sacramenta administran-
da. d. cap. *Extraneo* cum duobus se-
quentib. eadem dist. 71. cap. *Non oportet*,
de consecrat. dist. 5. Trid. sess. 23.
cap. 16. versiculo *Nullus prætereà*: at-
que ita non videntur sufficere literæ
Chorepiscopi. Prætereà commenda-
titia ferè semper erant formata, vt
colligi-

5.
Gratian.

C. Extra-
neo. d. 71.

C. Non o-
portet, de
consecr. d.

5.
Trid.

colligitur ex suprâ citatis iuribus, & tradidit Gratianus dist. 74. quas tamen formatas idem Gratianus negat Chorepiscopum concedere posse.

6. Dicendum tamen est in hoc dubio Chorepiscopos ordinarios, quales scilicet erant præsbyteri illi, qui in pagis loco Episcoporum erant nō posse literas dimissorias, aut commendatitias dare generales, seu formatas, iuxta d. cap. *Quannis*, & suprâ adducta; Concilium verò Antiochenum in dicto canon. 8. dum eis hoc concedit, loquitur, & procedit in Chorepiscopis extraordinarijs, qui scilicet erant Episcopi, ut patet ex verbis illius in prima editione, ibi, *Præsbyteri, qui sunt in agris* (idest Chor-

Conc. Antiochen.

A episcopi) canonicas Epistolas dare non possunt, & ibi, *Chorepiscopi autem qui sunt irreprehensibiles dare possunt pacificas, id est generales Epistolas*. Et in secunda editione, ibi, *Vicarijs autem Episcopis, qui à Græcis Chorepiscopi vocantur formatas facere liceat*, refertur primo tomo Conciliorum, pagina 322.

Cæterum quia Chorepiscopi cæperunt aburi potestate ordinis, & iurisdictionis, illorum nomen, & usus interijt, sublatusque fuit à Damaso Papa post Epistol. 4. in cap. *Chorepiscopi*. 68. dist. notant Bellarminus, Henriquez, Petrus Gregor. & Vasquez citatis locis. Et hæc satis de hac disputatione.

7.

Damasus
Papa.
Bellarm.
Henriq.
Pet. Greg.
Vasq.

FINIS PRIMÆ PARTIS.

Z 4 SECVN-

SECUNDA PARS RELECTIONIS

De Ecclesiastica Hierarchia.

HIMVS in prima parte nostræ relectionis de illis gradibus, seu Ecclesiasticis ministerijs, quæ in nostra Hierarchia ratione tantum iurisdictionis, dignitatis, seu officij in ordine superiori prelatorum distinguuntur. Sequitur modo disputandum de illis, quæ in eadē Hierarchia ordine, & consecratione inter se differunt, proprièque à Doctoribus vocantur ordines Ecclesiastici. Ut videamus quomodo nostri sacri principatus dignitates, munia, & officia summa consensione, & ordine inter se cohæreant, & administrantur.

DISPUTATIO VIII.

De Presbyteris.

IN hac disput. opere prætiū erit explicare munia, & officia Presbyterorum, ut singulis membris expensis facile appareat, quam aptæ, quam perfectæ partes sint, è quibus noster sacer principatus consurgit. Hi autem (ut supra in initio huius relectionis

A diximus) priorem locum post Episcopos obinent, ratione consecrationis, ut statim videbimus.

S. I.

De nominis significatione, & institutione Presbyterorum.

SUMMARIVM.

- 1 Clericus dicitur, quia Matthias sorte electus est. Et annectuntur huius nominis variæ definitiones.
- 2 Presbyter Græcè, Latinè senior interpretatur. Et hoc nomen varijs personis accommodatur.
- 3 Ordo sacerdotalis fuit institutus à Christo Domino, & designatus in 72. discipulis.
- 4 Christus Dominus in Cæna, his verbis. Hoc facite in meam commemorationem, instituisse discipulos sacerdotes, probabilior opinio est.
- 5 In locū discipulorū successisse Presbyteros tanquam Apostolorum Coadiutores probatur, & argumenta solvuntur.

QUOD verò attinet ad huius nominis significationem, & ethymologiam, sciendum est primò, quod clericus, & clericus idè dicitur,

dicitur, quia Matthias sorte electus est, qui primus per Apostolos legitur ordinatus, *Clyros* enim Græcè, Latinè fors, vel hæreditas dicitur: vnde dicti sunt clerici, quod de sorte Domini sunt, vel quia Domini partem habent: vt inquit Isidor. lib. 7. cap. de clericis, & habetur in nostro cap. *Cleros*. 21. dist. cap. *Cum secundum* de præbend. *Clyros* enim dicitur, vt supra fors, vel pars sortita, vel contingens alicui: vnde, & hæreditas sic appellatur. *Clyros* apud Demosthenem Oratorè *Peri*, & hoc nomen clericorum significat collegium eorum, qui ministerio sacrarum operam dant, vt & in lege veterivna pars tribuum Israel, quæ Deo dedicabatur, dicebatur *Leui*, cui Deus pars, & hæreditas. Numer. 18. Deuter. 18. Vnde clericus dicitur, qui ex clero est, d. nostro cap. *Cleros*, & docet Tertullian. lib. de Monogamia, & diuino cultui consecratus, procurandæ religionis, & rerum sacrarum, Deo iubente, prouidentiam, ac sollicitudinem suscepit, vt inquit Hieronym. in epistol. ad Nepot. nam ideò vocatur clericus, vel quia de sorte Domini sunt, vel quia ipse Dominus, fors, id est pars clericorum est, hæreditas verò dicitur fors, quod sæpè inter plures sorte diuidatur, ita Psalm. 77. & quia heredes nascuntur, vt plurimum, non fiunt, idque sine meritis præcedentibus, sed beneficio legis, vel testatoris; nemo enim gratiam inuocat, nisi præuentus à gratia, nemo diligit Deum, nisi prius à Deo dilectus, & quia quod nobis fors est, Deo prouidentia, & prædestinatio est, ideò clerici dicuntur de sorte Domini, quia eius prouidentia, & gratia excitati hanc vitam eligere debent,

vt innuit Apostolus ad Colofenses, *dignos non fecit in partem sortis sanctorum*, Ad Ephes. 1. in quo nos sorte vocati sumus, & in hoc sensu clerici dicuntur omnes, quia laicis ordine sunt distincti, vt patet ex Conc. 1. Nicæno canon. 1. cum duobus sequentibus.

Præbyter Græcè, Latinè senior interpretatur, non modo pro ætate, vel decrepita senectute, sed propter honorem, & dignitatem, quam acceperunt præbyteri nominantur, ideo autem præbyteri sacerdotes vocantur, quia sacra dant, & in sortem Dei sunt vocati ad seruitutem, & obsequium illius; ex qua ratione sciendum est hoc nomen sacerdos, seu præbyter variè accipi, nam etiam appellantur sacerdotes professores iurium, seu iuris periti, l. 1. in princ. ff. de iust. & iur. vbi Glossa eam assignat rationem, vt sicut sacerdotes dicuntur, quia sacra dant, ita etiam professores iurium sacerdotes dicantur, quia circa leges versantur, & leges ministrant, quæ sacratissimæ appellantur: deinde potest etiam appellari sacerdos, quicumque se consecrat, & sacrificat Deo; vnde expositores in cap. 1. Leuitici explicantes illa verba, *Homo, qui obtulerit hostiam Domino, &c.* sic aiunt, quisquis ergo templum Dei, & excelsum virtutibus se ædificauerit sacerdos debet dici: sacerdos enim vnctione efficitur, & omnes sacerdotes sumus, qui mysticæ vnctionis dignitatem seruamus, dicente Ioanne, *Vos vnctionem habetis à sancto*, ita August. in Psalm. 44. Chrysolog. sermon. 1080.

Pressius tamen, & magis propriè loquendo nomen sacerdotis, seu præbyteri viris illis solum conuenit, qui sorte, & ordinatione, cultui omnium maximo

D. Paul.

Conc. Nicæno.

2.

L. 1. ff. de iust. & iur.

re.

D. Aug.

D. Chryso

log.

3.

Isidor.

Co. Cleros

21. dist.

C. Cum secundum de præbend.

Demosth.

Num. 18.

Deut. 18.

Tertull.

Hieron.

Psalm. 77.

maximo auctoritate diuina illis certis, & determinatis personis concessa, excellenter sunt deputati. Pro cuius descriptionis expositione, multa, & eleganter congerit Bellarm. in suo lib. de Clericis, & nouiter D. Michael Saragoza Episcopus Theanensis de Sacerdot. dignit. excellentia, cap. 2. per totum.

Deueniendo igitur ad institutionem presbyterorum, obseruandum est primò, quod ordo, seu gradus sacerdotum fuit institutus à Christo Domino, & designatus in septuaginta duobus discipulis: nam postquam Christus consecrauit, & corpus suum discipulis tradidit, dixit, *Hoc facite in meam commemorationem*, quo loco Christum discipulos sacerdotes consecrasse, & iisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, qui sunt hodiè presbyteri, vt offerrent præcepisse, Conciliū Trident. sess. 22. cap. 1. post medium definit.

4. Neque obstat, quod aliqui Catholici, & docti viri, vt defenderēt Marc. 6. cum dicitur, & ungebat oleo multos egros Apostolos ministrasse sacramentum vnctionis, cum Armacano libr. 11. de quæstionib. Armenior. cap. 15. ante medium, dixerunt, iam antea fuisse à Deo sacerdotes ordinatos; nulla ratione verum est, neque cum definitione Concilij Tridēt. constare potest. Vrget tandem Luc. 10. & 22.

Lucæ. 10. & 12. & quanuis non explicet Concilium iterum illis verbis, *Hoc facite, &c.* an aliquando prius Christus Apostolos sacerdotes instituerit, certum tamen, & definitum est, eos in cœna vltima instituisse: nam postquam dixit Christus in ea cœna corpus, & sanguinem suum sub speciebus Apostolis obtu-

lisse subiungit. Ac sub earundem rerum symbolis Apostolis, quos tunc noui Testamenti sacerdotes constituēbat, vt sumerent, tradidit, & iisdem, eorumque in sacerdotio successoribus, vt offerrent, præcepit, per hæc verba, *Hoc facite in meam commemorationem*, vti semper Catholica Ecclesia intellexit. Dubitant tamē Doctores, vtrum his verbis, an alijs antea Christus Apostolos sacerdotes instituerit, verisimile tamen est prædictis verbis eos ordinasse, simulque, vt offerrent ipsis præcipisse. Dixit autem Concilium Christum Apostolis, quos tunc sacerdotes constituēbat, tradidisse corpus suum, vt sumerent, quia, vel ipsa traditione corporis sui, vel illis verbis, quæ proximè dixit eos ordinauit.

Præhabito iam, quod ordo, seu gradus sacerdotalis fuit institutus à Christo Domino, & designatus in septuaginta discipulis, de quibus Lucæ. 10. qui fuerunt assumpti, tanquam Apostolorum coadiutores, sciendum est in eorum locum successisse presbyteros, ita definitum est ab Ecclesia, & habetur in cap. *In nouo. 21. dist. cap. Quorum vices. 68. dist.* Neque obstat d. cap. *In nouo, in principio ibi, à Petro sacerdotalis capis ordo, &c.* intelligitur enim de ordine episcopali, quia cum Petrus primus fuerit Episcopus consecratus à Domino, ab ipso dicitur capisse, ita Bellarm. tom. 1. de Rom. Pontif. cap. 23. Henriq. lib. 10. cap. 3. §. 4. Vasquez de Ordine disp. 236. c. 10. & disput. 239. cap. 1. Aegid. Coninc. disp. 20. de sacram. ordinis, dubio 4. n. 25. Lorin. in Acta Apostolorum c. 4. vers. 5. §. *Ex eadem*, Iustinian. to. 1. in Paulū disp. 1. c. 7. à n. 4.

§. 2.

Bellarmin.
Saragoz.

Conc. Trid.

Marc. 6.

Armac.

Lucæ. 10.
& 12.

C. In nouo
21. dist.
C. Quorum
vices.

Bellarmin.
Henriq.
Vasq.
Aegid.

Lorin.
Iustinian.

S. II.

De potestate Præsbyterorum circa
Sacramentum Eucharistiæ.

SUMMARIUM.

- 1 Ministeria ordinis, exceptis his, quæ Episcopis reseruantur simplicibus sacerdotibus de iure diuino competunt.
- 2 Supposito quod sacerdotes in locum 72. discipulorum successerunt, opponitur non habere hanc potestatem de iure diuino, quia solis Apostolis à Christo Domino data fuit.
- 3 Prima solutio huius difficultatis.
- 4 Exponitur modus quo Christus Dominus potestatem commisit Apostolis, & discipulis.
- 5 Quæ distinctio fuit inter Apostolos.
- 6 Sacerdotes etiam præcisi ab Ecclesia, aut excommunicati valide conficiunt sacramentum Eucharistiæ.
- 7 Ratio ob quam sacerdos præcisi ab Ecclesia valide conficiat sacramentum Eucharistiæ, & tamen sacramentum pœnitentiæ ab eo collatum nullius sit momenti assignatur.
- 8 An ex Summi Pontificis delegatione aut privilegio sacerdotes exequi possint ea, quæ sunt ordinis ministeria Episcopis tantum reseruata.
- 9 Impiissimum dogma Lutheri, & sequacium asserentium omnes Christianos, omnia sacra ministeria posse exercere refutatur.
- 10 Ad solos sacerdotes spectat conficere sacramentum Eucharistiæ.
- 11 Quare baptismi sacramentum à laicis præstitum validum sit, non verò reliqua sacramenta ostenditur.
- 12 Caluini insania asserens in necessitatis articulo, à laicis ministrari non posse sacramentum baptismi conuincitur.

- A 13 Potestas ordinis nec per Pontificem alijs, qui non sint sacerdotes committi potest.
- 14 Potestas ordinis Principibus secularibus minimè competit.
- 15 Hæc veritas etiam legis veteris testimonijs fulcitur.
- 16 Cur duces, aut reges legis veteris se immiscebant negotijs religionis.
- 17 Authoritas Pauli ad Romanos. 13. explicatur.
- 18 Imperator Romanus non est in sacris constitutus, ut multi falso deducunt ex cap. Valentinianus.
- B 19 Princeps secularis quicumque sit non habet potestatem disponendi de decimis.
- 20 Limitatur hæc assertio in professis ex militaribus ordinibus.
- 21 Fæminæ sunt incapaces clauium potestatis.
- 22 Irregularitas in fæminis unde præueniat.
- 23 Auctoritates quibus probatur fæminas esse incapaces clauium potestatis expenduntur.
- C 24 Loca quibus ostenditur mulieres profetasse explicantur.
- 25 Vtrum ex speciali commissione possint habere Abbatissæ spiritualem iurisdictionem.
- 26 An præceptum Abbatissæ obliget ad mortale.
- 27 Abbatissis nunquam permissum fuit censuras ecclesiasticas ferre.

Habemus iam in §. præcedenti præbyteros successores esse septuaginta duobus discipulis, nunc verò in præsentī disputabimus, quo pacto potestatem habeant consecrandi, & faciendi similia eis competentia; & imprimis

imprimis sciendum est, exceptis ijs, quæ Episcopis diximus referuari in disput. 6. reliqua omnia ordinis ministeria simplicibus sacerdotibus competere, ex Christi Domini institutione; probat text. in cap. 1. §. vna, vers. & hoc de sum. Trinit. & fid. Cathol. Concil. Trid. sess. 13. c. 15. ibi successoribus in sacerdotio; text. optim. in Extrauag. quia quorundam, versic. item quia clauis de verb. sign. Ioann. 22. & comprobant D. Thomas in additione ad 3. p. q. 19. art. 3. Turrecr. in summa de potestate Ecclesiæ libr. 1. c. 93. n. 4. & 13. Petrus Sot. de institutione sacerdot. de Sacrament. Eucharist. lect. 13. Triump. q. 4. art. 1. ad primum, & art. 6. in corpore, Vict. de clauibus n. 18. latè Sotus in 4. dist. 20. q. 1. art. 3. & conclus. 4. Et deinde confirmatur ex eo, quia axioma est Theologicum potestatem ordinis essentialiter, non distingui à characterē sacerdotali, nisi secundum diuersos actus, consecrationem scilicet, aut remissionem peccatorum, vt docet D. Thomas in 4. dist. 18. & colliges ex his, quæ Nauar. in Man. cap. 22. n. 17. Sed characterem sacerdotalem in ordinatione recipiunt sacerdotes, Trident. sess. 23. c. 4. & can. 5. latè ab Henriq. relato. 2. p. lib. 10. cap. 14. §. 2. Viuald. de sacrament. ordinis n. 18. igitur necessariò fateri oportet sacerdotes in suo ordine potestatem accipere; quod circa potestatem consecrandi probat text. in d. cap. 1. §. vna, Trid. d. cap. 1. Petr. Sot. & relati ab Henriq. 2. p. lib. 8. cap. 54. §. 1. liter. E. Viuald. de Eucharistia, nu. 55. & passim alibi, etiam accipiunt potestatem remittendi peccata. cap. Verbum de pœnitentia, dist. 1. Trid. d. cap. 1. com-

probat Soto d. dist. 18. q. 4. art. 1. prosequitur Grafr. in aureis decisionib. lib. 1. cap. 18. à principio, & omnes in materia de pœnitentia.

Obstat tamen, quod sacerdotes in locum 72. discipulorum successerunt. vt supra probauimus, Episcopi verò loco Apostolorum; sed constat solis Apostolis, nullibi 72. discipulis potestatem consecrandi, vel remittendi peccata à Christo Domino concessã esse. Luc. 22. Ioan. 20. Matt. 18. Marc. 10. Igitur videbatur dicendum solis Episcopis, non simplicibus sacerdotibus potestatem consecrandi datam fuisse, & ad hoc reducuntur omnia ferè argumenta, quæ ex dicendis apparebit, nullius esse momenti, & ideò opus non fuit hìc illa afferri.

In hac difficultate, vel possumus respondere nõ solū Apostolis, sed etiã prædictis discipulis Christum Dominum potestatem sacramentalem communicasse, vt aliqui comprobant ex auctoritate Actor. c. 1. vnde audent dicere contrarium esse hæreticum, & cõtra sacram scripturam, vt refert Turrecr. lib. 2. cap. 19. arg. 2. cum sequentibus; quæ resolutio planè difficultatem dirimebat, si suppositum in eadem esset verum, scilicet Apostolis, & discipulis pariter clauium potestatem esse datã; sed falsum esse multis ostendere intendit idem Turrecr. lib. 2. cap. 63. cum sequentibus, notat Bellarmin. tom. 1. controuers. 1. lib. 5. cap. 14. vers. Porro; & probat tum ex alijs, tum ex præcipuo fundamento, quia certum est, vt in vltima cœna Christum Dominum constituisse Apostolos sacerdotes; deinde constat 72. discipulos post resurrectionē sacerdotes fuisse ab Apostolis ordinatos,

Graff.

2.

Luc. 22.
Ioan. 20.
Mat. 18.
Marc. 10

3.

Act. c. 1.

Turrecr.

Bellarm.

C. 1. de su.
Trinit.
Trident.C. Quia.
quorund.S. Thom.
Turrecr.
Pet. Soto.
Triump.
Victor.
Sotus.D. Thom.
Nauar.Trident.
Henriq.
Viuald.

Pet. Soto.

Sot.

Ma

Ioan

Ioan.

C. A

de c

C. 5

data.

5.

tos; vnde fateri oportet capaces non fuisse ante resurrectionem eorum, quæ ad sacerdotium spectare noscuntur, vt est consecrare, peccata remittere, & similia, de quibus nostra veritur disputatio, sentiens igitur difficultates Sotus d. art. 3. concl. 4. vers. *Dubitatio autem*, inquit Christum D. præter Apostolos, elegisse 72. discipulos, velut coadiutores, indeque designasse discipulos quoque, quos Apostolis coadiutores dedit sacerdotes esse ordinandos; sed non plenè satisfacit.

4. Vel melius possumus asserere Christum Dominum aliqua dixisse Apostolis in singularibus personis, aliqua vt sacerdotibus, aliqua vt Episcopis, seu prælatis, aliqua tandem, quatenus singularibus priuilegijs eosdem prosequi volebat, allóquitur eos, vt simplices Christianos Matth. 5. *Ne irascantur hoc facite, &c.* vt sacerdotes alloquitur Luc. 22. in cœna, *Hoc facite, &c.* vt prælatos Matth. 18. *Quodcumq; ligaueritis, &c.* speciale verò priuilegium Ioann. 20. *Sicut me misit Pater meus*, quatenus vtiliter in vniuersum orbem potestas illis data est, Ioan. 14. *Orabo ad Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis*, ex qua Apostolis data sūt, vt singularibus ad omnes Christianos referuntur, ad sacerdotes, quæ vt sacerdotibus dicta sūt, ad Episcopos, quæ vt prælatis, priuilegia verò ad neminè transire potuerunt, quia iisdem tantum personaliter cõcessa fuerunt, cap. *Aqua*, de consecratione, c. *Mandata*, de præsumpt. l. *Forma*, §. *Quanquam*, ff. de censibus: singulas autè classes facilè distinguemus ex singulorum munerum finibus.

5. Vnde aduertendum est ex sacris

locis cõstare duos gradus Apostolorum, scilicet Matth. 10. Marc. 3. Luc. 6. & discipulorū Luc. 20. à Christo distinctos fuisse. Planè institutionem hanc non tantum ad illud temporis, sed ad perpetuam Ecclesiæ conseruationem factam esse satis ostendit perpetuitas ipsius Ecclesiæ, & sacrificium, quæ Christus promisit Matt. vlt. *Vobiscum ego sum usque ad consummationem seculi*, iuncto Marci c. 13. *Quod autem vobiscum dico, omnibus dico*, quauis autè Christus Dominus ipse Apostolorum, & Discipulorum officia sigillatim nõ distinxerit, eorum tamen institutio eandem distinctionem futuram in Ecclesia satis indicauit, & ita Apostoli docti magisterio Christi, & deinde Ecclesia magisterio Apostolorum, semper retinuit hos duos gradus distinctos, vt supra disput. 6. comprobauimus, ita vt Episcopi Apostolis succedant in plenitudine potestatis ordinariæ, præbyteri autem, qui à Christo in discipulis figurati sunt successerunt in sacerdotio Apostolis, vt expressè Trid. sess. 23. c. 1. quod sanè licet Christus expressè non docuerit, eius tamen fuisse institutionem, & Apostoli, & Ecclesia Spiritu Sãcto illustrata patefecerunt, & antiquissimis Patribus ab ipsius nascētis Ecclesiæ primordijs factum cõprobat Bellarm. 1. tom. controuer. 5. lib. 1. c. 14. vers. 4. & sequentib. ita vt hoc vnū sit ex illis, de quibus dixit, *Multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modo, cū venerit autè Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem*; quos discursus colliges 1. ex Cano dictis locis Theolog. li. 6. c. 8. vers. 10. Banh. c. 22. q. 1. ar. 10. dub. 4. vers. *Hac autè*. pag. 212. posteriori verò ex Petro Soto de institut.

D

Sot.
Matt. 5.
Ioan. 20.
Ioan. 14.
C. Aqua.
C. Man-
data.

Matt. 10.
Marc. 3.
Luc. 6.
Matt. vlt.
Marc. 13.
Trident.
Bellarm.
Cano.
Banhes.
Sot.

sacerdotum de sacram. ordinis lect. 1. vers. *Ex ipsa scriptura*. Hoc supposito facile tolletur argumentum, fatemur enim Christum Dominum 72. discipulos sacerdotes constituisse aperte non constare, neque expresse aliquo loco potestatem ordinis eis contulisse, sed tamen Ecclesiam diuino Spiritu illustratam ex institutione, & distinctione graduum, quos Christus distinguit optime collegisse oportere, Episcopos Apostolis in plenitudine ordinariae potestatis, presbyteros vero eisdem in sacerdotio succedere.

6. Quibus sic constitutis fit consequens potestatem consecrandi, & conficiendi sacramentum Eucharistiae adeo ad sacerdotes spectare, ut rite ordinati, etiam praecisi ab Ecclesia haeretici, aut excommunicati valide conficiant, diximus enim potestatem consecrandi, ita ad sacerdotes pertinere, ut potestas ipsa a characterе essentialiter non distinguatur, sed character ipse indelebilis est inherens anime, ita ut per nullam omnino potestatem ab ea valeat separari, Glossa verbo *iniuria*, in c. 2. de *Apostatis*. D. Thom. 3. p. q. 63. art. 5. Soto in 4. dist. 1. q. 4. §. 2. Viuald. de sacram. ordinis n. 18. comprobatur Trid. sess. 7. can. 9. & sess. 24. can. 4. fit ergo manifestissimum, quod si potestas consecrandi a characterе essentialiter non distinguitur, & character ipse ab anima nullo modo valet separari, ita & potestas consecrandi per Ecclesiam impediri nequit, atque ita haeticum valide conficere hoc sacramentum probat Glossa in cap. 2. de clerico excommunic. cuius sententiam in Glossa ult. in fine, in c. 2. de poenitent. & remiss. lib. 6. comprobant verissimam esse ex

D. Thom.
Sot.
Viuald.
Trident.

Glossa c. 2.
de clerico
excomm.
Gloss. 2. de
poenit.

A D. Thom. Cou. Viuald. Cened. atq; alijs relatis supra §. 2. n. 3. in fine, quibus adde latissime relatos ab Hēriq. 2. p. lib. 8. c. 54. lit. C. Bellarm. tom. 3. lib. 4. de Excharist. c. 16. Vasq. tom. 3. in 3. p. disp. 218. à n. 6. disp. 219. n. 20. Aegidius de sacram. q. 82. art. 1. dub. vnic. Soar. de sacram. disp. 61. sect. 3. Fagund. in 3. precept. Ecclesiae lib. 3. c. 1. n. 1.

D. Thom.
Couas.
Viuald.
Cened.
Henriq.
Vasq.
Bellarm.
Aegid.
Soar.
Fagundus

7.

- B Ex praedictis tamen consequitur non esse admodum facile differentiae rationem demonstrare; quare sacerdos praecisus ab Ecclesia, valide sacramentum Eucharistiae conficiat, iuxta modo dicta, & tamen sacramentum poenitentiae ab eo collatum nullius sit momenti, ut est receptissima traditio, quam argum. text. in cap. *Ad probandum*, de re iudicata comprobatur Nau. in Man. c. 9. à n. 8. Henriq. 2. p. lib. 13. cap. 10. §. 2. Viuald. 1. p. tit. de absolutione n. 79. & 2. p. tit. de excomm. à n. 29. Difficultas in communi est; diximus characterem sacerdotalem ab ipsa potestate non distingui, nisi quatenus ad diuersos actus refertur, consecrare scilicet, vel peccata remittere; igitur quemadmodum potestas consecrandi Eucharistiam est omnino inseparabilis, indeque praecisi ab Ecclesia eam retinent potestatem, quod etiam in potestate remittendi peccata dicendum videbatur; difficultatem sentit Soto in 4. dist. 4. q. 4. art. 2. versic. *Hoc supposito*, notatque ex D. Thom. inter haec duo sacramenta illam esse differentiam, quoad propositum: nam in sacramento Eucharistiae, alijsque similibus non requiritur actus aliquis exterior suscipientis, sed tantum, ut suscipiant materiam exterius appositam; at vero in sacramento poenitentiae actus ipsius poenitentis exiguntur, & necessa-

C. ad probandum de re iudica.
Nauar.
Henriq.
Viuald.

Soto.

D. Thom.

C. O.
de po.
Sot.
Nau.
Viuald.
Soar.

Fagundus

C. S.
danz.

necessarij sunt, tanquã materia ipsius sacramenti, cū igitur sacerdotes materiam illã, & subiectionem personarũ nõ accipiant, rectè dicimus potestatem postea ab Ecclesia accipere, dum subditi eis traduntur, iuxta ea, quæ supra disp. 1. n. 13. diximus, & infra latiùs explicabimus, & per cõsequens, quẽ admodũ Ecclesię eis potestatem tribuit, ita etiã eandẽ potestatem impedire; vnde etiã ratio cõstat, quare sacramentum Ordinis, aliaque sacramenta, ab Episcopo non suo illicitè, validè tamen conferantur, cap. *Quod translationem*, de tempor. ordin. & tamen sacramentum pœnitentię præstitũ à sacerdote nõ proprio nullius momenti est, iuxta tex. cum ibi notatis in c. *Omnis*, de pœnitent. & c. 2. eod. tit. in 6. Facilè enim ratio colligitur ex modò dictis, & psequitur Soto d. loco, Navar. in c. 1. in princ. à n. 4. de pœn. dist. 6. & in Manu. c. 4. n. 1. plures relati à Viuald. d. p. 1. tit. de absol. n. 48. Soar. 4. to. disp. 28. Fagundes in 2. Eccl. præcept. lib. 7. c. 1.

Habemus iã præbyteros obtinere plenã potestatem circa sacramentũ Eucharistię, nũc verò resoluamus illam quæst. an scilicet ordinãdi, confirmãdi, aliaq; ordinis ministeria, quibus Episcopos præbyteris diximus esse superiores saltè ex Sũmi Põtificis delegatione, aut priuilegio exequi possint nõ Episcopi, & ex dictis pars negatiua tenenda videbatur; diximus enim ex ipsa Christi institutione distinctos præbyteros ab Episcopis, atq; ita ex eadẽ aliquos esse actus, qui ad solos Episcopos petineãt; cõstat etiã ea, quæ à lege diuina, vel à Christo reseruata sũt certo ordine minimè posse alijs cõmitti etiã à Rom. Pontifice ex vulgari regul. tex. in c. *Sũt quidã*. 25

q. 1. facit text. in c. *Quãto* de consuet. dũ negat cõsuetudinẽ id posse efficere, iuncta vulgari regula, quod à pari procedũt priuilegiũ, & cõsuetudo. l. 3. §. *ductus aque*, ff. de aqua quotid. & æstiu. c. *Super quibusdã*, §. *Prætereã*, de verb. sign. quibus fundamentis hanc partem negatiuã tuentur Durand. in 4. dist. 7. q. 4. Adrianus de Confirm. art. 3. Castro aduersus hæreses, verbo *Confirmatio*, atq; alij, quos referũt statim citãdi adducẽtes tandẽ text. in c. *Aqua*, de consecr. Eccles. Verum contrariã sententiã probat expresse tex. in c. *Peruenit*. 95. dist. vbi Gregor. 1. cõcedit, vt vbi absunt Episcopi præbyteri cõfirmant, cuius text. argumento in sacramẽto cõfirmationis, eã cõclusionem, quod scil. ex delegatione, seu priuilegio Põtificis præbyteri illud possint cõficere, sequũtur Doctores cõmuniter D. Th. ad 3. p. q. 72. art. 11. ad 1. vbi Caiet. art. 3. Cou. 1. resolut. c. 10. à n. 7. Navar. in Man. c. 22. n. 8. cõmunis Theologorũ, atq; nostrorum, vt cõprobat Viuald. in Cãdelabro de cõfirmat. n. 26. & priuilegio nouiorũ Pontificũ patribus Societatis IESV, atq; ordinis Minorũ apud Indos cõmorãtib; cõcessũ, post Felin. & alios refert Henriq. 2. p. lib. 9. c. 27. §. 6. ad fin. iuncta lit. H. & quãuis circa sacros ordines maior sit controuersia, negantq; D. Thom. & ferè omnes; pars tamen affirmatiua magis placet, vt docet Glossa in d. cap. *Peruenit*, quam solemnem dicit Navar. cons. 13. n. 1. de priuileg. & ita de factõ seruari, & vidisse Bullas quibus supra hoc committebat, quibusdã Abbasbus Cisterciensibus, refert Viçtoria in sũma de sacramẽt. n. 235. d. dist. 7. art. 11. atque plures alij, quos refert Hériq. lib. 10.

C. *Quanto de consuet.*
L. 3. ff. de aqua quot. & est.
Cap. *Super quibusdã*, de verbor. signif.
Durand.
Adrian.
Castro.
Cap. *Aqua de consecr.*
C. *Peruenit*. 95. d.
D. Thom.
Caietan.
Cou.
Navar.
Viuald.
Felin.
Henriq.
D. Thom.
Navar.
Viçtor.

C. *Omnis*, de pœnit.
Sot.
Navar.
Viuald.
Soar.

Fagundes. 8.

C. *Sũt qui* dam. 25.

Viuald. c. 23. §. 1. & sequentib. Viuald. de sacram. ordinis n. 17. ad finem, & facit
Trident. auctoritas Trid. sess. 7. de Confirm. can. 3. vbi inquit ordinarium illius sacramenti ministrum esse Episcopum, atque ita significat non esse inconueniens, quod non Episcopi extraordinarij, seu delegati fiant ministri sacramenti confirmationis, vt bene expedit
Bellarmin. Nauar. d. n. 8. Bellarm. tom. 1. controuers. 3. lib. 4. c. 11. ad fin. versic. 21. Viuald. & Hēriq. proximè citatis locis, Neque obstant contrariæ sententiæ fundamenta, quāuis illam fortissimā dicat Couas d. loco n. 13. ad fin. vt difficillimū existimet dissolui posse; facilem tamen habet solutionem: nam 1. resoluitur, si suprā dicta diligēter expendamus; fatemur enim præbyteros, & Episcopos ex diuina institutione diuersos gradus constituere; verū certa illa ministeria, quibus Episcopi præstant præbyteris, non ita expressiūs Christi Domini constat institutione, sed potiūs ex Ecclesiæ determinatione, vt suprā in 6. disp. prænotauimus, vbi etiā plures tenēt characterem sacerdotalē eundē esse, atque Episcopalem, in eoq; solum differre, quod sacerdotalis restrictus, episcopalis extēsus est, nihil ergo mirū videri debet. Si ex delegatione Sūmi Pōtificis character sacerdotalis, qui restrictus est, possit extendi ad illa ministeria, quæ solis Episcopis reseruantur. Ad argumentū verò desumptum ex d. c. Quāto, & regulā, d. c. Super quibusdam, respondet eleganter Couas d. c. 10. nu. 14. & confirmatur ex relatis à
Gabr. Gabriele lib. cōmun. tit. de præscriptionib. conclus. 1. à n. 16. dissimiles esse terminos priuilegij, & consuetudinis, in proposito, de quo agimus: nam

priuilegium Romani Pontificis efficax est, & potens ad tollendam inhabilitatem, quæ in simplicibus sacerdotibus reperitur, ad hæc gerenda ministeria, ex modo proposita consideratione, quod tamē efficere non potest consuetudo ad quam omninō non benè procedit argum. Ad vltimum ex dicto cap. *Aqua*, respondetur textū illum agere de delegatione Episcoporum, seu aliorum prælatorum inferiorum, quos libentissimè fatemur huiusmodi ministeria committere nō posse; & patet ex litera ipsius text. in cuius materia vide multa, quæ Nauar. in Man. c. 27. n. 256. & latè relati à Cened. 2. p. collectaneo. 133. Cou. lib. 1. var. resol. c. 10. Henriq. lib. 10. c. 23. Aegid. tom. 2. de sacram. disp. 20. dub. 9. Vasq. disput. 243. Fornarius de ordine, cap. 5.

Hic maximè aduertendū est, impijssimum esse dogma Lutheri, & sequaciū asserentiū omnes Christianos sacerdotes esse, & ideò omnia sacraministeria posse exerceri, neq; ceticorū, & aliorū admittendā esse differentiā; manifestè cōuincitur: nam potestas sacramentalis, omnisq; alia spiritalis tantū eis conuenit, quibus à Christo Domino data est, atq; ille eā cōcessit certo generi personarū, scilicet Apostolis, & suis successoribus, id est Episcopis, & præbyteris, iuxta suprā dicta: igitur impiū est hanc antiquissimo Ecclesiæ vsu receptissimā, & ab ipso Christo inductam negare differentiā, & constat ex Apostolorū, & Discipulorum distinctione à Christo facta iunctis ijs, quæ n. 2. resolui-mus; confirmatur præterea ex corporis humani similitudine, quemadmodum enim in corpore multa sunt membra,

C. Aqua.

Nauar.
Cened.
Cou.
Henriq.
Aegid.
Vasq.
Fornar.

9.

membra, oculus, aures, & reliqua, ita in Ecclesia plures esse ministros, pluraque distincta officia, ut docet Paulus ad Corinth. 12. refertur in capite *Cum ex iniuncto*, vers. *Sicut*, & in cap. *Sicut*, de hæreticis. Facit præterea elegans auctoritas, de qua supra Num. 16. ubi legitur terram deuorasse Nathan, & Abyron contendentes sufficere populum sanctum esse, neque opus esse sacerdotibus. Confirmat denique text. in cap. *Duos sunt*. 2. q. 1. & definit Trident. sess. 7. cap. 10. & sess. 23. c. 4. & can. 7. multaque doctè, & eleganter in hoc argumento præstiterunt Pigh. de Hierarchia lib. 2. cap. 3. Soto de sacrament. ord. lect. 3. Victor. relect. 2. sect. 2. à principio, Soto in 4. dist. 10. q. 1. art. 3. concl. 4. & dist. 15. q. 1. art. 1. Henriq. 1. p. cap. 26. §. 3. & 2. p. lib. 10. cap. 4. §. 2. litera. G. Bellarm. tom. 1. controuers. 5. lib. 1. c. 1. & sequentibus. latissimè tom. 2. lib. 1. c. 21. Scribon. in Theosim, seu de sacram. disput. 7. de ordine, q. 2. Filiuc. Moral. quæst. tract. 9. c. 1. q. 5. & alij supra relati in 1. q. proœmiali, n. 34. Neque obstat præcipuum fundamentum Lutheri, & eius sectatorum ex auctoritate 1. Petri cap. 2. & Apocalypsi. cap. 2. dum Christiani omnes sacerdotes appellantur, ut supra expendimus in 3. arg. 1. quæstionis; respondet enim eleganter Pighius cap. 3. vers. *Sed duos*, illa verba esse intelligenda de omnibus Christianis collectiuè sumptis; sed facilius dico Christianos sacerdotes dici generali nomine, quod & se, & sua Deo offerunt in sacrificio, seu spirituales hostias meritorum suorum, & deducitur ex verbis ipsius Petri, ibi spirituales hostias offerentes; non tamen inde negandum est extremum

visibile sacrificium, atque sacerdotium; in quo omnes spirituali ratione consecrati aduisibile illud extremum sacrificium perficiendum constituuntur, ut definit Trident. sess. 23. cap. 1. can. 1. quomodo argumentum soluit Soto ubi proximè, versic. *Respondetur*, latè Bellarm. d. tom. 2. c. 15. ad primū; alia hæreticorum friuola fundamenta in nostra q. 1. de ordine Hierarchico in genere cū Bellarm. & alijs diluimus.

Tādē consequitur conficere sacramentum Eucharistiæ non ad quolibet laicum, sed ad solos sacerdotes spectare, Trident. sess. 22. c. 1. & sess. 23. c. 1. text. optimus in cap. 1. §. *Vna*, de summa Trinit. & fid. Cathol. consequitur etiam potestatem remittendi peccata non laicis, sed tantum sacerdotibus competere, probat Trident. sess. 14. de poenit. can. 10. text. in cap. *Verbum*, ibi, *solis sacerdotibus*, de poenitentia dist. 1. Vnde iam meritò Leo in ea Bulla celeberrima, qua errores Lutheri damnauit, inter alios eum recenset, qui docebat ubi non est sacerdos facere æquè totum posse quemlibet Christianum etiam si mulier, aut puer esset; atque ita iam liquet verissimam esse sententiam laicum etiam in mortis articulo, & deficiente sacerdote à peccatis sacramentaliter absolueri non posse, docet Glossa verbo præterquā in fine in cap. *Pastoralis*, c. *Præterea* de officio ord. quam memorabilem dicit, & comprobat Nauar. in c. 1. in princ. à n. 74. de poenitentia, dist. 6. & firma fide tenendū esse scribunt Doctores in materia de poenitentia. Neque obstat text. in d. cap. 1. in princip. ibi, *Si deest sacerdos, confiteatur proximo*, &c. de poenitent. dist. 6. respondetur, verba illa referenda esse

Trident.
Sotus.

Bellarm.

10.

C. 1. de su.
Trinit.

Trident.

C. Verbi,
de poenit.
dist. 1.

Nauar.

esse ad potentiā quasi in eo casu, quo sacerdos desit possit laico confiteri, propter aliquas vtilitates, maiorem scilicet verecundiam, & ruborē, maioremque dolorem peccatorum ad contritionem perficiendam; non vero, quod possit laicus sacramentaliter absoluere. Neque etiam obstat text. in cap. *Sanctum*, de consecrat. dist. 4. vbi Augustinus laudat factum naufragi, qui in eo periculo confessus est laico, quem recenter baptizauerat; respondetur enim factum laudari nō eo quod laicus possit sacramentaliter absoluere, sed propter alios effectus proximè notatos. Ex quibus etiam difficilis est tex. in cap. 3. de furtis, dum admittit confessionem Diacono fieri posse, cui consentaneus est locus Cypriani epistol. 13. aliàs lib. 3. epistol. 17. vbi etiam Diacono committit, vt absentia præsbyteri, reconciliet pænitentē iam in animam agētem; sed respondetur textum illum procedere de eo, qui erat in pænitentia solemnī, cuius reconciliatio deficiente sacerdote ad Diaconum pertinebat, & colliges, atque explicabis ex ijs, quæ Henriq. d. §. 7. iuncta liter. I. Vel melius dicendum est sensum text. esse, si ostenderit signa contritionis, & pænitentiae non esse illi denegandam communionem: numeratur autem specialiter sacerdos, & Diaconus, quia à sacerdote potest, & absolui, & communicari: Diaconus vero, quanuis non possit illum absoluerē, potest tamen in illo articulo, & deficiente sacerdote Eucharistiae sacramentum ministrare illi, dummodo alius se sufficienter dispositum ostendat, & hoc significatum est per illa verba, si Diacono confessus fuerit.

Tandem non obstat, quia interdum minister, qui per se, & ordinariè non sufficit ad aliquod sacramentum ministrandum, potest sufficere ex dispensatione Pontificis, vt in sacramento Confirmationis constat: ergo licet sacerdos sit ordinarius minister huius sacramenti ex dispensatione, poterit sufficere Diaconus praesertim cū hoc sacramentum sit maioris necessitatis; respondetur enim dari rationē differentiae, quia in sacramento pænitentiae minister regulariter deesse non potest, neque potest accidere, vt communi bono Ecclesiae, vel alicuius prouinciae eius expediat talis dispensatio, quia sacerdotes in Ecclesia ordinariè inueniuntur, ita vt in particularibus casibus raro deficiāt, & ideo non oportuit, vt in eo posset dispensatione uti. Confirmationis autem ordinarius minister est solus Episcopus, qui interdum deesse potest etiam in tota aliqua regione; itē, quia sacramentum confirmationis solum præsbytero committi potest, qui iam habet potestatem in verum Christi corpus, & adhuc in controuersia est, an in charactere differat ab Episcopo: at verò si ministerium huius sacramenti committendum fuisse alteri, quàm sacerdoti, committeretur homini non habenti potestatem in verum Christi corpus. Quæ quidē sunt congruentiae. Vera autem ratio est Christi institutio.

Facilè tamen non est respondere rationi, quare Baptismi sacramentum à laicis praestitum validū sit, non vero reliqua, ex resolutis modo, valere autem probat Pontifex in cap. *Ad limina*. 30. q. 1. & in cap. *Super quibus*. 30. q. 7. & in cap. *In necessitate*, & in cap.

Ca. *Sanctum*
de consecr.
dist. 4.

C. 3. de fur-
tis.

Henriq.

II.
Ca. *Ad li-
mina*. 30.
q. 1.
Cap. *Super*
quibus. 30.
q. 7.
cap.

C. à quodam cap. à quodam de consecratione dist. de consecr. 4. cum multis alijs additis à Bellarm. dist. 4. Bellarm. August. Vivald. tom. 2. lib. 1. c. 7. Augustinus de Baptismo q. 3. art. 1. conclusione. 3. & alij citati à Viualdo de Baptism. num. 39. & statim referendi. Respondent Doctores communiter Baptismum esse sacramentum maximæ necessitatis, ideoquè conuenientissimum fuisse, vt in materia communi à qua scilicèt, quæ vbiq̃ facile reperitur, & in simplicissima actione, atq̃ue verbis institueretur, atque prætereà, vt minister communis esset, eiusque ministeriū cuius de populo cōcederetur; ad simile autem de sacramento pænitentia, quod etiam necessitatis respondent, non esse tantæ necessitatis, cū constet per contritionē suppleri posse defectum confessionis sacramentalis; at non ita in Baptismo saltem in paruulis, iuxta illud Christi Domini, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.* refertur in cap. *Debitum*, de Baptismo.

C. Debitum de Bapt. Verum contra hanc receptissimam resolutionem replicatur concludere solum posito articulo necessitatis, nō vero eo cessante, cum tamen apud omnes constet etiam extra necessitatem Baptismum à laico famina, vel infideli collatum, validum esse, quauis conferens mortalem culpam cōmittat, prout deducitur ex dicto cap. à quodam; faciunt verba Augustini lib. 2. contra Parminian. cap. 19. dum, inquit, *Sed etsi nulla necessitas usurpetur, & à quouis cuiilibet detur, quod datum fuerit, non potest dici non datum, quauis reduci possit illicitè datum*, & probat Trident. d. sess. 7. de Baptism. eleganter Soar. tom. 2. disput. 23. sect. 1. Sed respondetur ex communi sensu, & traditione Ecclesiæ semper intelle-

atum fuisse Christum Dominum ita sacramentum Baptismi instituisse vt validè à quolibet semper prestaretur, vt Apostolica facta declarant, Ananias autem, qui laicus fuisse creditur Saulum baptizauit, Actor. c. 9. & 10. Petrus iussit familiam Cornelij à fratribus baptizari, qui secum venerat, & adhuc puer multos baptizauit, vt prosequitur Henriq. 2. p. lib. 2. c. 28. litera D. Soar. supra citato loco comprobans in hoc sacramento, id præcæteris congruentissimū fuisse; quauis enim pænitentia sacramentum sit necessarium, non tamen ex eo tanta requiritur necessitas, non solum quoad salutem vltimam, sed quoad effectus diuinæ gratiæ cū baptismus sit ianua omnium sacramentorum. cap. vltim. de præbytero non baptizato; vnde etiam stante necessitate non potest esse pænitentia minister quilibet homo; sed solum sacerdos, vt supra ostendimus, neque etiam in quauis necessitate, sed tantum in extrema, & deinde, quia baptismus non potest iterari, pænitentia verò sic. Vnde in pænitentia nullum est periculum si non valeat ex eo, quod non erat tanta necessitas, quanta requiritur, Baptismus verò non est iterabilis, & ita oportebat, vt omnia certa sint, quoad illum conficiendum, vt dispositis statim valeat, siue subsit necessitas, siue non, quod latius explicat Soar. d. sect. 1.

D His expensis iam non possum non mirari Caluini insaniam, qui cum doceat omnes Christianos etiam laicos pariter omnium sacramentorū idoneos esse ministros, de Baptismo tamē (de quo agemus) negat illum etiā in necessitatis articulo ministrari posse,

Actor. c. 9. & 10.

Henriq. Soar.

Ca. vlt. de præb. non baptizat.

12.

d li. 30. Trid. Soar. 1. 30.

§. Sed notandum. 2. q. 7. Neque id solū attestantur Patres, vt iam supra ostēdimus in disp. 1. verum etiam ex ipsis Imperatoribus, Iustiniano in Auth. *Quomodo oporteat Episcopis collat. 1.* ibi *Sacerdotium, & imperium illud diuini ministerijs, hoc autem temporalibus presidens;* facit autoritas Valentini Imperatoris, relata in cap. *Valentinianus. 63.* dist. in electione Ambrosij, ibi, *Ego quidem commiseram corpora, tu autē animas.* Vnde eleganter Theodoret. lib. 5. histor. c. 17. scribit eundē Ambrosium dixisse Theodosio Imperatori, *purpura Imperatores facit non sacerdotes.* Et ita epistol. 33. ad sororē dixit, de Imperatore loquens, *publicorum tibi ius commissum est, non sacrorum.*

Authent.
Quomodo
oporteat.
collat. 1.

C. Valenti
nianus. 63
dist.

Theodor.

15.

2. Paral.
c. 19.

2. Paralipom.
c. 26.

Varron.

Pigh.

Turreocr.

Victor.

Nauarr.

Cou.

Denique in lege veteri expressa habemus testimonia 2. Paralipom. c. 19. vbi, inquit, *Iosaphat Rex, Amarias sacerdos, & Pontifex in omnibus, quæ ad eum pertinent presidebit; porro Saladias super ea opera erit, quæ ad Regis officium.* Et 2. Paralipom. c. 26. vbi cum Ozias Rex vellet thus adolere prohibuit, cum Pontifex dicens, *Non est tui officij Ozia adolere incensum Domino, sed sacerdotum,* & cum ille perseuerare grauisima lepra percussus est. Tandem teste Varrone, & Halicarnasseo initio Romæ nascentis constituit Romulus eos, qui sacra peragerent à reliquis esse distinctos; quibus alijs latissimè additis discursum hunc comprobatur Pighius de Ecclesiastica Hierarchia lib. 6. c. 12. versic. *Quidam dicunt,* Turrecr. d. lib. 1. de potestate Ecclesiæ, c. 87. Victoria relectione 1. de potest. Ecclesiæ sect. 1. n. 2. & sect. 7. n. 3. Nauarr. in cap. *Novit.* notab. 3. à n. 23. de iudicijs, Cou. Practic. c. 31.

n. 2. versic. *Prima conclusio,* latè Bellarmin. 1. tom. controuers. 3. libr. 1. c. 7. per totum, & Soar. aduersus Anglic. sectæ errores libr. 2. cap. 12. cum sequentibus, latè per eos conuellens contrarium errorem Brentij, atque Henrici octauæ Angliæ Regum, qui Ecclesiæ Anglicanæ caput se constituit, eodemque modo censet alios Principes supremos esse capita Ecclesiæ in suis Regnis.

Bellarmin.
Soar.

Neque iam obstat præcipuum fundamentum quo suam astruebant sententiam ex Regum legis veteris exemplo, dum legimus Moysen, Iosue, Dauid, Salomonem, atque alios, qui duces, aut Reges erant negotijs religionis se immiscuisse. Nam respondetur primò Moysen non solū Regem, sed sacerdotem fuisse, vt constat Psal. 98. *Moyses, & Aaron in sacerdotibus eius;* vnde comprobant Bellarmin. & Soarius dictis locis, reliquos autem si quando sacra munera obtulerunt, nō tanquam Reges, sed tanquam Prophetas, vel ex alia ratione, ex quadam potestate extraordinaria gessisse: neque tamen indè negandum est in illa parte sacra ministeria solis sacerdotibus, non autem Regibus fuisse permessa, iuxta prædictas auctoritates Paralipomen. 19. & 26.

16.

Psal. 98.
Bellarmin.

Soar.

Paralipo.
19 & 26.

17.
Rom. 13.

C. Omnis
anima de
censibus.

Adducunt prætereà Blaeterantes auctoritatem Pauli ad Roman. 13. ibi, *Omnia anima sublimioribus subdita sit, & ibi, Dei minister est, & ibi non sine causa gladium reportat,* refertur in cap. *Omnia anima,* de censibus, vt supra expēdimus: vnde inquirunt probari custodiam, & conseruationem legis diuinæ Regibus, ac Principibus esse commissam. Sed facilè respondetur, fatēdo Principes potestatem habere spiritualium,

ritualium, sed ministerialium, quatenus scilicet opus est ad spiritualium defensionem, & spiritualis potestatis obsequium, & explicat tex. in Extravag. *Vnam sanctam*, vers. *In hoc*, de maiorit. inter communes; confirmat Triumph. de potest. Eccles. q. 1. art. 1. in corpore, Bellarm. & Soar. ubi proximè, quibus adde Penha ad direct. 1. p. scholio. 7. Couas in regula Peccatū, 2. p. §. 9. n. 7. Menchaq. illustrium cap. 20. & sequentibus. Neque obstat auctoritas Petri, quam iam supra retulimus cap. 2. ibi. *Regi tanquam præsidenti*: nam respondetur clericos Regis subditos esse, quatenus homines politici sunt, & partes ciuilibus Reipub. iuxta ea, quæ notantur in cap. 2. de immunitate Ecclesiarum, & quæ Henr. 2. p. lib. 10. cap. 25. §. 5. cum Doctoribus supracitatis.

18.

Vnde falsum est asserere Imperatorem Romanum (quod vulgo receptum videmus) esse in sacris constitutum, ut multi deducunt ex cap. *Valentinianus*. 63. dist. ibi, *ut ordinem meum decet*; quare Imperatorem subdiaconum esse vulgaris opinio est, ut testatur Alexandrinus in eodem tex. n. 3. & alij; & deinde, quia consecratur, cap. *Venerabilem*. 34. versic. *Verum*, ibi, *Imungimus, consecramus, & coronamus*, de electione; vnde sacratissimus solet appellari; deduciturque efficax argumentum ex usu Ecclesiæ, secundum quem si Imperator in Curia Romana reperitur Missæ Papali inseruit, maximè in festo Natiuitatis, in quo ad Matutina constat septimam lectionem sub Euangelio, *Exijt edictum à Cesare Augusto*, idque obseruasse Federicum tertium Imperatorem, Pontifice Paulo secundo præsentis anno Dñi. 1468.

A testantur auctores grauissimi, de quibus infra. Sed soluitur argumentum si aduertas Imperatorem purè laicū esse, & illam vulgi opinionem merito approbari à Glossa vltima in d. cap. *Valentinianus*, ubi Alexand. & omnes sequuntur, teste Durand. in rationali diuinorum lib. 2. cap. 11. n. 6. latè Castald. in tract. de Imperatore q. 29. à principio, tum multa, tum illud adducens fundamentum, quod subdiaconatus sacer ordo est, dirimens matrimonium, cap. *Erubescant*. 32. dist. cap. *à multis*, de etate, & qualitate, notatur in cap. *unico* de Voto lib. 6. & infra latè dicemus, & tamen Imperator validè contrahit, ut vsus totius Ecclesiæ semper docuit, & deinde, quia licet Imperator, sicut & alij principes iungi, & consecrari dicantur d. cap. *Venerabilem*, non tamen propriè consecratio est, sed longè diuersa ab Episcoporum, & sacerdotum consecratione, ut colligitur ex discursu textus in cap. *unico*, §. *Vnde*, iunctis præcedentibus, & sequentibus de sacra vntione, neque in sacro aliquo ordine constitutus dici potest, hic enim non aliter, quam sub certo vitio, certisq; habitis ceremonijs conferri potest, ut scilicet iniciandus instrumenta accipiat de manu Episcopi, subdiaconus scilicet vacuum calicem cum patena, cap. *Subdiaconus*. 23. dist. D. Thom. ad 3. part. quæst. 31. art. 1. post Sot. Ledesm. Victor. & Henr. plures refert Vasq. in 3. part. tom. 3. disp. 238. cap. 5. Quæ tamen solemnia in Imperatoris electione, vel coronatione minimè obseruari satis constat, tum ex usu ipso, tum quia id omnes legimus obseruari, & patet in scripto à Castald. d. quæst. 29. cum præcedentibus, Bald.

per

Extravag.
Vnam sanctam.
Triumph.
Bellarm.
Soar.
Penha.
Couas.
Mench.

C. Valentinianus. 63. dist.

C. Venerabilem. 34. de elect.

Gloss. vlt.
in d. c. Valentinian.
Alex.
Durand.
Castald.

C. Erubescant. 32. dist.
Ca. à multis de etate.
& qualitate.
C. unico. de Voto lib. 6

C. unico. de sacra vntione.

C. Subdiaconus. 23. dist.
D. Thom.
Sot.
Ledesm.
Victor.
Henr.
Vasq.

Cap.
Ba.
133.
10a

Cap.
9.5.
Bell

Nun

Bap.
de ref.
lib. 6

Castald.
Bald.
Innocent.
Ioan. An.

per integrum tractatum de corona Imperatoris maximi, pagin. 61. & sequentibus, dum post Innocent. Ioan. Andr. & alios latè probat antequam coronetur, & vngatur, plenum imperium, & plenum ius imperij per solâ electionem consequi imperatorem, atque ita iam actum illum offerendi calicem Papæ celebranti, atque etiâ recitandi epistolam non exerceri ab Imperatore, ratione ordinis alicuius, quem non habet, ex modò dictis, sed ex potestate extraordinaria. Faciunt quæ circa Regem David, & alios supra notauimus. Ad textum verò in d. cap. *Valentinianus*, ibi, *ordinem meum*; respondetur non esse intelligendum de aliquo sacro ordine, sed potiùs officio Imperatoris, quasi promittat Imperator adiutorem Ecclesiæ semper se futurum, vt munus, & officij debitum postulat, quo præcipuè constat, vt Ecclesiæ patronus, & aduocatus cap. 1. 24. quæst. 5. comprobatur Bellarm. in fine tom. 1. controuersia. 5. de translatione Imperatoris libr. 1. cap. 13. vers. 13.

cap. 1. 24.
9. 5.
Bellarm.

19.

Ex his consequitur neque Imperatorem, neque alios sæculares principes habere potestatem disponendi de decimis neque eas recipere posse; cum enim ex dictis constet officij spiritualis incapaces esse, & decimæ officio spirituali sint annexæ, iuxta illud Numer. 18. *Filijs leui dedi omnes decimas pro ministerio in quo seruiunt mihi*, & textus in cap. *ultimo* de rescriptis libr. 6. dum probat propter officium dari beneficium, faciunt notata in cap. *Cum contingat*, de decimis, sequitur, quod quemadmodum officij spiritualis, ita decimarum sunt incapaces, atque ita hac eadem ratione

Numer. 18.

Bap. ult.
de rescript.
lib. 6.

A probat textus in cap. 16. quæst. 1. & in cap. *Tua*. 25. de decimis, consonat regula, cap. *Causamque*, de præscript. D. Thom. 2. 2. quæst. 87. art. 3. & est cõmunis secundum Cou. 1. resolution. cap. 17. n. 1. Sot. lib. 9. de Iust. quæst. 4. art. 3. Menchaq. illust. lib. 1. cap. 9. n. 6. & sequentibus.

C. 16. q. 1.
C. *Tua*. 25
de decim.
C. *Causamque*
de pr.
D. Thom.
Cou.
Soto.
Mench.

B Quod tamen intelligendum est de puris laicis, non ita tamen si aliqui ex militaribus ordinibus professi sint, quanuis enim valde sit cõtrouersum, an veri sint religiosi, & partem negatiuam tueatur Soto de Iust. lib. 7. q. 1. art. 3. ad tertium, Sarmient. de redditib. part. 4. cap. 1. nu. 13. Azor. Moral. inst. lib. 23. quæst. 2. Ludouic. Lopez in instruct. conf. 2. p. cap. 48. Azeued. lib. 5. nouæ recopil. lib. 3. tit. 5. l. 14. n. 13. & nonnulli qui in suum fauorem afferunt D. Thom. 2. 2. q. 185. art. 4. ad 3. affirmatiuamque teneat Nauar. in Apolog. de redditib. q. 1. men. 55. & conf. 21. & 22. de reg. & conf. 1. de conuersione coniugatorum, Martinus Ayala in compendio, & declaratione ordinis sancti Iacobi, cap. 1. & 2. Cou. in epit. 4. p. 2. cap. 3. §. 1. n. 18. Michael Médina lib. 4. de sacr. hominum continen. controuer. 7. cap. 39. Didacus Motta in speciali opere de hac re libr. 2. cap. 1. & 2. quos omnes vide apud Soar. tom. 4. de Religione lib. 1. cap. 4. per totum, cum quo resolue propriè esse religiosos quoad institutionem; nõ verò quoad vsum, & in ordinibus S. Ioann. Hierosolymit. & similibus, in quibus milites absolute, & non solùm coniugalem castitatem profitentur, absque controuersia fatetur vtriusque partis auctoritas veros esse Religiosos; tamen negari nõ potest omnes, & Diui Iacobi, Christi,

20.
Sot.
Sarmient.
Azor.
Lud. Lop.
Azeued.

D. Thom.
Nauar.

Ayala.

Cou.
Medina.

Mott.

Soar.

Christi, & similibus ordinum milites esse ecclesiasticos, & ut tales literis pontificijs exemptos esse à potestate sæculari; & eisdem concessum sit, ut decimas Ecclesiarum percipiant iustissima suadente ratione, ut scilicet armis Ecclesiã tutantur contra Christiani nominis hostes.

21.

Sed pro complemento huius questionis aduertendum est clauium potestatem, quam diximus ad sacerdotes de iure diuino spectare, fœminis minimè competere: probatur, dixi clauium potestatem ijs tantum competere, quibus Christus Dominus concessit, constat autem ex dictis solis Apostolis, eorumque successoribus, Episcopis scilicet, & sacerdotibus à Christo Domino fuisse concessam: igitur rectè hac eadem ratione concluditur institutum, & vnica ratione illationem hanc probauit Innocent. 3. in cap. *Nonna*, de poenitent. & remissionib. vbi reprobans consuetudinem, secundum quam Abbatissæ audebant benedicere moniales, confessiones audire, & legentes Euangelium publicè prædicare, subiungit rationem, quia scilicet *Beata Virgo Maria dignior fuerit Apostolis vniuersis, non tamen illi, sed istis Dominus clauis Regni caelorum commisit.* Cõprobat D. Tho. in additionib. ad 3. p. q. 39. art. 1. Sot. in 4. dist. 25. q. 1. art. 2. cõcl. 1. Victor. relect. 2. de potest. eccles. q. 2. nu. 3. Angl. in forib. theolog. q. de clauib. art. 1. difficultate 5. & alijs, quos refert Henriq. 1. p. lib. 1. c. 21. §. 2. l. n. & sequentib. & lib. 6. c. 2. §. 3. & l. 10. c. 16. §. 1. L. A. agensque de potestate censurarum latissimè Soar. tom. 5. disp. 2. sect. 3. nu. 5. Hinc notantes fœminas ipso iure diuino incapaces esse corũ,

C. *Nonna*,
de poenit.
& rem.

D. Thom.
Soto.
Victor.

Angl.
Henriq.

Soar.

22.

quæ sunt ordinis, & per consequens irregulares non esse, ratione sexus, vel etiam ob quancunque causam su peruenientem, quæ esset sufficiens in viris ad irregularitatem contrahendam; est enim irregularitas impedimentum canonicum, id est legis canonicæ, & dicuntur irregulares, quia excipiuntur à regula secundum quã omnes, qui capaces erant attenda lege diuina poterant promoueri; at verò sexus fœmineus ipsa lege diuina impeditur, & incapax est suscipiendi ordines, & per consequens, in eum irregularitas non cadit aduertit Sot. vbi proximè artic. 2. in principio, & multis additis, late Henriq. lib. 14. c. 7. eleganter Soar. tom. 5. disp. 40. sect. 7. multiplicique ratione confirmat Viuald. in Candelabro 3. p. c. 3. à principio, cum quo prenotandum est, quod licet in fœminis propriè non detur irregularitas, sed magis incapacitas ex ipsa lege diuina existens, respectu tamen religionis susceptæ, vel suscipiendæ multa possunt considerari impedimenta propter quæ aliquæ mulieres inhabiles fiant ad aliqua officia religionis, vel religionem ipsam, quæ diligenter prosequitur Viuald. d. p. 3. cap. 4. ex n. 4.

Confirmantur supradicta ex auctoritate Genes. c. 3. ibi, *Sub viri potestate eris*, qua satis ostenditur statim ab initio creati generis humani fuisse sexum fœmineum virili subiectum; subindeque, neque sacra, neque etiã profana munera in aliqua republica bene gubernata fœminis fuisse demãdata, probat textus in l. 2. ff. de regulis iuris, vbi notant scribentes omnes, & multi, quos late refert Duenh. reg. 308. & ex Philosophis, atque alijs auctoribus

Sot.

Henriq.
Soar.
Viuald.

23.
Genes. 3.

L. 2. de re-
gul. iur.
Duenh.

Iust. Lips. Et oribus multa latè cumulat *Iust. Lips.* *politicorum lib. 2. c. 3.* facit etiam quia minimè decebat pulchritudinè Ecclesiasticè Hierarchiè fæminas admitti ad ecclesiasticos gradus, & Ecclesiæ regimen ex ratione, quæ colligitur ex *D. Paulo 1. ad Corinth. c. 11. ibi, Christus caput est viri, ita & vir caput est mulieris, quia non vir ex femina, sed femina ex viro sumpta est, unde mulierem docere prohibe.* Idem *Apostolus 1. ad Corinth. 14.* facit etiam ratio textus in *leg. 1. §. Sexum, ff. de postulando,* & quæ *Doctores* communiter hic notant *Duenhas regul. 311.*

Neque obstat textus in *cap. Diaconissam. 27. quæst. 1.* nam respondetur cum *Glossa ibi, Diaconissas appellari,* non quod ordinè, vel characterè sacramentalem percipiant, sed propter officium quod gerebant, legendi v.g. homiliam, vel euangelia in choro ad quod destinabantur certis quibusdam benedictionibus, non autem quod fuerint speciali ritu consecratæ, quemadmodum in *Diaconis* observatur. Neque subindè ordines suscipiunt licet *Glossa vlt. ibi in fine* contradicere videatur, sicut etiam propter officium præbyteræ dicebantur, quia seniores erant, & alijs præfectæ, notant ex *D. Thoma Sot. vbi suprâ, Castro, & plures alij, quos refert Hæriq. d. §. 2. L. P. & sequenti.* Vel intelligi potest cum *Vualdens. de sacram. titul. 7. cap. 58. n. 7.* quod *diaconissæ* in eo textu dicantur vxores viduæ *Diaconorum,* quemadmodum constat præbyteras dici vxores præbyterorum, vt apertè probat textus in *capite vltim. 32. distinct.* & sensus erit huiusmodi viduas *Diaconorum* professionis velum suscipere nõ pos-

se ante annum 40. vt pro regula ponit textus in *cap. Sanctimoniales. 20. q. 1.* qui intellectus aliquibus magis placeat, sed non multum conuenit literæ textus ibi *ordinari,* quod verbum non potest propriè referri ad habitus susceptionum, quare prior communis intellectus potior est, & tutior, licet hic *Vualdens.* ad aliud propositum maximè notandum sit.

Ad varia autem loca, quibus probatur mulieres prophetasse, *Exod. 25. Act. 20. Iudic. cap. 4. & 4. Reg. cap. 22.* Respondetur nullum esse inconuenièns mulieres prophetare, nec nobiscum pugnare huiusmodi argumentum, prophetia enim donum Dei est, seu gratia gratis data, quod fæminis, atque laicis potest pariter conuenire, non ita potestas spiritualis ex suprâ positis rationibus, vt resoluit *Soto d. concl. 3. vers. Quod si arguas.* *Bellarmin. de sacram. in gener. lib. 1. cap. 25. vers. Ad loca illa pro femina.* Neque obstat, quod *Abbatissæ,* & præfectæ monialium ecclesiasticam iurisdictionem habere noscatur, *cap. Dilecta, ibi, iurisdictioni sua, de maiori- tate, & obedient. vbi notat Abb. n. 2. & Doctores communiter Angl. difficult. 5. col. 2. Duenh reg. 310. limitatione 1. & in ecclesiastica dignitate dicuntur constitutæ, cap. In dem- nitatibus, §. Sanè, vers. Verum, ibi, à dig- nitate, de electione libr. 6. notat Decius in leg. 2. ff. de regulis iuris, nam multi Doctores argumento succum- bentes negant *Abbatissas* spirituale habere potestatem, sed esse instar ma- tris familias, neque ampliorem habere potestatem, quam istas in priuata domo, ita *Victor d. relect. 2. sequitur Sot. in 4. dist. 10. q. 1. art. 4. concl. 3.**

C. Sancti- moniales. 20. q. 1.

26.

Exod. 25.

Act. 20.

Iud. c. 4.

4. Reg. 22.

Soto.

Bellarmin.

C. Dilecta

de maior.

Abb.

Angl.

Duenb.

C. in dem-

nitatibus.

de elect. li-

br. 6.

Dec.

Victor.

Sot.

Soar.
Fr. Eman.
Rodrig.

Soar. d. n. 5. Fr. Emm. Rodrig. q. reg. tom. 1. q. 15. art. 1. sed loquuntur cōtra decisionem textus in d. cap. *Dilecta*, & contra omnia supra dicta. Quare dicendum est longam esse differentiam inter ea, quæ sunt ordini annexa, & ad potestatem sacramentalem pertinent, & inter alia, quæ sunt iurisdictionis, eorum enim quæ ordini annexa sunt foeminae sunt omnino incapaces, & non possunt per quæcunque humanam potestatem fieri capaces, at verò ea quæ sūt iurisdictionis, quanuis Christus Dominus foeminis non concesserit, non tamē inconuenit, quod ea possint exerceri ex Ecclesiae cōmissione fatetur Victor. n. 5, & multos referens Soar. n. 7. dictis locis, quemadmodum à laico ex eadē exercere possint, ex doctrina Glossæ

Soar.

Glossa c. bene quidem. 96. dist.

verbo laico in cap. *Bene quidem*. 96. dist. Vnde quanuis leges canonicæ regulariter foeminis interdicanent omnem potestatem spiritualem, spiritualis tamen rei indecētia effecit, ut Abbatisis in suis monasterijs spiritualis potestas concederetur, atque etiam propter euidentissimum periculum, quod suberat si viri præessent monialibus resoluit D. Tho. d. art. 1. ad fin. & multi quos refert, & sequitur Henric. dicto libr. 6. cap. 2. §. 4. iuncta l. x.

D. Thom.
Henric.

26.

Quibus ampliant Doctores non solum ex speciali Ecclesiae commissione posse habere Abbatisas spiritualem iurisdictionem, quæ tamen ordinis non sit, sed etiam generaliter eisdem à lege canonica huiusmodi potestatem concessam esse in respicientibus sui monasterij, & monialiū gubernationem, quod magis docet

D. Thom.

D. Thom. d. loco, & in 4. dist. 25. q. 2.

art. 1. ad 2. dum scribit prælationem, quæ competit Abbatisis nō esse ordinariam, sed quasi ex commissione propter periculum imminens ex virorum cohabitatione: vnde merito Doctores inquirunt Abbatisis competere omnem iurisdictionem, quæ Abbatibus competit, velut in beneficijs conferendis, & in bonis sui monasterij administrandis, cap. 2. de his quæ fiunt à prælatis, cap. *Cum dilecta*, de confirmatione vtili. Glossa 1. & Doctores in d. cap. *Dilecta*, Fr. Eman. Rodrig. d. tom. 1. q. 17. art. 12. & quemadmodum Abbates, ita etiam Abbatisas iuuari regula de triennali comprobatur Rebuf. de pacific. possessor. n. 3. cum sequentibus.

B

Deindē optimē aduertit Victor. in sum. de sacrament. §. 325. in fin. aliàs de clauibus, §. 14. non benè aliquos absolutè dicere, quod præceptū Abbatisarum nunquam obligat ad mortale, nam etiam si tanquā matresfam. considerentur, negandum non erat posse præcepto suo obligari ad culpā mortalem, vel venialem, iuxta materix qualitatem: probatur ex auctoritate Pauli ad Hebræos. 13. *Obedite præpositis vestris*, atque etiam ratione voti, quo se obligarunt in omnibus licitis, & honestis Abbatisis, & prælatis obedire. Tandem quia ex supra posita resolutione constat Abbatisas ex Ecclesiae commissione habere iurisdictionem spiritualem.

C

Vltimò aduertendum est quod licet iurisdictionem Abbatisis à lege canonica concedi, nullum sit inconueniens ex dictis, nunquam tamen eisdem permissum fuit censuras ecclesiasticas ferre; hæ enim maturissimum iudicium requirunt Trid. sess.

D

F. Eman.
Rodrig.

Rebuf.
27.
Victor.

Paul. ad
Hebr. 13.

28.

23. de

Trident. 25. de reformat. cap. 3. quod in fæminis non reperitur, text. iuncta Glossa verbo *varium*, in cap. *Forus*, de verborum significatione, & ideò merito potestas hæc eisdem interdicitur, vt in excommunicatione expressè probat textus in cap. *Dilecta*, comprobatur ultra præcitatos, Couas in cap. *Alma*.
Couas. 1. p. §. 11. n. 2. latè Hugolinus de censuris tab. 1. cap. 2. §. 7. à principio. Neque obstat textus in d. cap. *Dilecta*, dum admittit Abbatissam officio, & beneficio posse clericos suspendere, & tamen constat suspensionem censuram esse ecclesiasticam, cap. *Quærenti*, de verbor. signif. nam omisso intellectu Abb. n. 5. & communis ibi qui intelligunt suspensionem, de qua ibi non fuisse ecclesiasticam censuram, sed simplicem quandam prohibitionem potius facti quam iuris, facilius respondetur negâdo Pontificem approbare suspensionem Abbatissæ, cū potius rescribens Abbati eidem imponat, quod per censuras ecclesiasticas faciat obseruari salubria monita Abbatissæ, quod sanè necessarium non erat, si suspensio Abbatissæ valisset, iuxta regulam textus in cap. *Cum ad Ecclesiarum de offic. ord.* Hugol. Soar. d. n. 6.

§. III.

Vtrum soli præbyteri sint ministri sacrificij Missæ.

SUMMARIVM.

- 1 Duplex questio proponitur.
- 2 Sententia Vniclephi refertur.
- 3 Fundamenta hæreticorum sententiæ annectuntur.

- A 4 Sacramenta solum ordinasse ad fidem excitandam inquitur protestantes.
- 5 Quod ordinatio ministri non sit necessaria ad hoc sacramentum obijciunt Lutherani, & Calvinistæ.
- 6 Catholicum dogma est solos sacerdotes posse validè Missæ sacrificiū propriè offerre, & consicere.
- 7 An etiam in statu innocentie, si permaneret, idem munus daretur remissiuè.
- 8 Scripturæ locis probatur catholicum dogma.
- B 9 Eadem veritas colligitur ex pluribus Concilijs.
- 10 Ratione confirmatur.
- 11 Primum hæreticorum argumentum soluitur.
- 12 Solutio secundi & tertij argumenti.
- 13 Respondetur ad quartum.
- 14 Quintum argumentum reiicitur.
- 15 Distinctio sacerdotis nouæ legis, & veteris.
- 16 Soli Præbyteri sunt proprij ministri dispensantes sacramentum quod in Missæ sacrificio offertur.
- C 17 Probationes huius assertionis exponuntur.
- 18 Sacerdos in hoc sacrificio gerit personam Christi.
- 19 An sacerdos possit communicare Diacono hanc potestatem.
- 20 Potestas huiusmodi conuenit sacerdoti ratione ordinis.
- 21 Probatur hæc conclusio.
- 22 In casu necessitatis potest sacerdos impeditus mittere Eucharistiam per inferiores ministros.
- D 23 Fundamentum adiicitur.
- 24 Non posse laicis committi dispensationem huiusmodi verius, & securius est.

1.

D

Vplex sub hoc titulo quaestio potest excitari. Prima de ministro conficiente; secunda de ministro dispen-

sante. In primo ergo sensu proposita Vuiclephus olim in ea fuit sententia; vt diceret posse laicum iustum consecrare, impium vero sacerdotem nequaquam. Hanc opinionem audacius & apertius docuit Lutherus in lib. de abrogand. Miss. priuat. concedens impudenter hanc potestatem ipsi etiam diabolo; si super legitimam materiam verba ritè proferret. Sequitur Ioan. Brent. in confess. Vuitemberg. cap. de Euchar. Martin. Chemnt. in 2. p. examinis, Cōcil. sess. 13. c. 1. & alij RR. heretici, cū tota Lutheranorū caterua.

Probatur primò hæc sententia, siue potiùs insania, quia, vt ait Philo, de vita Moysis, & testatur sacra pagina 2. Paralip. c. 30. inter Iudæos non solum sacerdotes, verum & ipsimet Leuitæ immolabant, & offerebant phasce, & holocausta in domo Domini. Secundo in lege naturæ plures nō sacerdotes sacrificia offerebant; vt videre est in pluribus locis Gen. de Camo, Abele, Abrahamo, & Iacobo, qui quidem sacerdotes non erant. Tertio omnes Christiani 1. Petr. 2. dicuntur regale sacerdotiū: ergo si in lege naturæ, & scripta nō sacerdotes erāt ministri sacrificiorū, proculdubio idē videtur dicendum de lege noua.

4.

Quartò probatur eadem sententia ratione: sacramenta solum ordinata sunt ad fidem excitandam: sed verba possunt fidem excitare, etiā si à Psitaco, vel à Dæmone proferantur: ergo Minor, & consequentia patet; maior ita est certa apud Lutheranos, vt iure miretur Bellarm. lib. 4. de Eucharist.

Bellarm.

cap. 16. eos in hac opinione deserit à sacramentarijs.

Quintò probatur in hunc modū: ordinatio ministri nullum in eo imprimat characterem: ergo quicumque potest esse minister sacrificiorū. Antecedens conceditur, tanquam principium à Lutheranis, & Calvinistis, quos profecto irridet Tertull. lib. de præscript. obijciens Marchionistis, quod apud eos hodie sit laicus, qui heri sacerdos fuit, cras minister, hodie non minister: ergo simpliciter apud eos potest non sacerdos sacrificium Missæ offerre.

Nihilominus catholicum dogma est solos sacerdotes posse validè hoc Missæ sacrificium propriè offerre, & conficere. Ex Patribus hanc sententiā expressè docuerūt Clem. Romanus lib. 2. Constit. August. lib. sentent. c. 15. & lib. qq. veter. testam. q. 46. D. Hieron. in Aggeū. 2. & Amos, Epiphanius. hæres. 79. Chrysost. hom. 51. in Matth. Basil. lib. 2. de Baptism. Athanasius. in apolog. contra Arian. Iustinus. in apolog. 2. Tertull. supra citat. Dionysius. de Ecclesiastica Hierarch. per multa capita, & alij plurimi.

Ex scholasticis Magister in 4. dist. 13. vbi Durand. q. 1. ad 2. Bonauent. artic. 1. q. 1. Palud. q. 1. art. 3. Gabriel. q. 1. art. 3. Soto q. 1. art. 8. D. Thom. 3. p. q. 82. art. 1. Scotus in 4. dist. 13. q. 2. Alens. 4. p. q. 15. membr. 5. Guilhelmus. Par. in tractat. de sacrament. Albertus. Magn. in 4. dist. 13. art. 30. 31. & 32. Ex RR. Ragusa 3. p. q. 82. artic. 1. Cabeçudo ibid. Bellarm. lib. 4. de Sacram. Eucharist. cap. 16. Vasq. in 3. p. disput. 226. c. 1. Soar. ibidem disp. 77. sect. 2. Cassalius de sacrificio Missæ, Aegidius. Conim. ibid. artic. 1. dub. 1.

nouissi-

Vuicleph.

2. Luther.

Ioan. Brent.
Martin.
Chemnt.

3. Philo.

2. Paral.
c. 30.

Genes.

1. Petr. 2.

Tertull.

6.

Clemens.
August.Hieron.
Epiphanius.Chrysost.
Basil.Athanasius.
Iustinus.Tertull.
Dionysius.Magist.
Durand.Bonauent.
Palud.Gabriel.
Soto.D. Thom.
Scotus.Alens.
Guilhelmus.Albertus.
Ragusa.Cabeçudo.
Bellarm.Vasq.
Soar.
Cassalius.

Aegidius.

Lacerda. nouissimè vero Magister Lacerda in sua de sacerdotio Christi relectione, lib. 1. cap. 1. §. *Hæc sunt.* vbi dissertè docet sacerdotale munus per sacrificij oblationē constitui; atque adeò cap. 7. 2. non solùm in lege naturæ sacerdotes extitisse, qui sacrificia offerrent, sed eosdem etiam in statu innocentia, si permaneret idem munus, quãuis non in peccati extractionem executuros fuisse.

8. Probatur hæc Catholica doctrina, primò pluribus scripturæ locis. *Paral. 1. 26.* Primus sit deductus ex 2. Paralipom. cap. 26. vbi Ozias Rex Iuda lepra percussus est à Deo, eo quod cum non esset sacerdos, incensum adolere præsumeret. Et propter eandem rationē reprehensus dicitur Saul, à Samuèle 1. Reg. 3. quod cum non esset ex tribu Leui sacrificium offerre ausus esset. Secundò probatur ex illo Lucæ 22. vbi Christus solis Apostolis, & eorum successoribus dedit hanc conficiendi potestatem in illis verbis, *Hoc facite in meam commemorationem*: ergo soli sacerdotes possunt esse ministri sacrificij Missæ. Tertiò eadem veritas colligitur ex pluribus Conciliorum definitionibus. Nyssænum enim negauit hanc potestatem conficiendi dandam esse Diaconis, Arclatense 1. cap. 10. hanc ponit formam sacerdotis; *Accipe potestatem offerendi, &c.* Florentinum etiam in liter. Armen. idem testatur. Vltimò Tridentinum sessione 22. cap. 1. ita docet Christum in nocte cœnæ Apostolis, quos tunc noui Testamenti Sacerdotes constituebat, eorumque successoribus in sacerdotio, vt offerrent, præcepisse per hæc verba, *Hoc facite in meam commemorationem*, semper Ca-

tholica Ecclesia intellexit, & docuit, A & Canon. 2. anathemate condemnat eum, qui negauerit Christum instituisse Apostolos per illa verba, *Hoc facite, &c.*

Prima probatio ex ratione sit: in lege veteri electi sunt sacerdotes, vt sacrificia Deo offerrent: ergo id factum est in lege noua, in qua omnia perfectiùs ordinata sunt. Secundò, cum sacrificium, & sacerdos sint correlatiua, determinatum sacrificium requirit determinatum sacerdotem: B sed sacrificium Missæ est sacrificium determinatum à Christo: ergo. Tertiò ille est verus, & proprius minister, quem Christus ad id muneris designauit, sed, vt constat ex locis Scripture, & Ecclesiæ suprâ adductis Christus solos sacerdotes designauit ad Missæ sacrificium: ergo. Plures aliæ solent adduci in hanc rem probationes, quas vide apud citatos Doctores, præsertim RR.

Hæreticorum argumenta facile soluuntur. Ad primum sumptum ex C *Paralipom.* respondetur, quod *phase*, à solis sacerdotibus Aaronicis fuit immolatum, quia, vt ait D. Paul. ad Hebræos. 7. ex sola tribu Leui apud Iudæos electi sunt sacerdotes, & 1. Esdræ capit. 6. sacerdotes dicuntur immolasse *phase* pro omnibus filiis Israel. Sed quia hæc responsio minus habet probabilitatis; respondetur secūdò singulos patres familias in hoc casu fuisse sacerdotes, & immolasse *phase*, vt docet Philo citat. Ratio est D quia immolatio huius sacrificij fuit à Deo instituta antequam essent sacerdotes Aaronici, Exod. 12. quare tunc rite fiebat per patres familias. Ex quo non potest desumi argumētum con-

tra nostram sententiam, quia lex noua, utpote nobilior, & excellentior, designatos, & consecratos postulat ministros, ut eiusdem sacrificia digne possint offerre, & conficere.

12.

D. Hier.

Ad secundum eodem fere modo respondetur ex mente aliquorum cum D. Hieronymo in quaestionibus Hebraicis agens de Melchisedech; in lege naturae omnes primogenitos fuisse sacerdotes, *Abelem* vero, qui primogenitus non fuit ex particulari prouidentia, & Dei ordinatione sacrificasse. Respondetur secundo, & forte melius iuxta solutionem primi argumenti, omnes patres familias inter suos, sacerdotale munus obijisse, iuxta illud *Iob. 1.* ubi dicitur sacrificasse *Iob.* pro filiis suis. Ad tertium respondetur illo loco, omnes Christianos dici sacerdotes lato modo, quemadmodum omne opus bonum dicitur sacrificium lato modo, & ipsimet sacerdotes vocantur reges, cum tamen proprie Reges non sint, de quo late dicimus in q. 1. proæmiali.

Iob. 1.

13.

*Ioan. 3.**Actor. c. 8. & 19.**Tertull.**Hilar.**D. Greg.**Optat.**D. Aug.*

Ad quartum ex ratione petitum respondetur, negando maiorem: nam supra positæ locutiones de sacramentis, plus significabant, quam fidei incitamentum; fidem namque excitare, non sufficit, ut per Baptismum dicatur homo renasci ex Spiritu Sancto, *Ioan. 3.* ubi particula, *ex*, dicit causalitatem, ut ibi dicitur (quod natum est ex carne caro est) idem verò est in *Actorum cap. 8. & 19.* ubi dicitur, *Per manuum impositionem dari Spiritum Sanctum*, & sic de cæteris argumentis, ut loquuntur Patres, præcipue *Tertull.* lib. de Baptismo. c. 4. *Hilar.* in *Psal. 65.* *D. Greg.* lib. 9. epist. 19. *Optat.* lib. contra *Parmen.* & *August.* varijs in locis.

Ad quintum respondetur per sacramentum ordinis imprimi characterem, ut habetur in cap. *Maiores*, de Baptismo. & traditur in cap. *Ad abolendam*, de hæretic. & *Trid. sess. 7. can. 9.* de Sacrament. videndus est *Gregor. Nicænus* lib. de Baptismo paulò post principium, ubi ita, *Sacerdos post consecrationem idem est, qui antea, inuisibilis tamen quadam vi, ac gratia, inuisibilem animam transformata gerit in melius;* item *Augustin.* epist. 23. & 50. & alij Patres idem docent. Ratio est, quia per hoc sacramentum deputatur homo specialiter in cultum Dei, & distinguitur à cæteris Ecclesiæ membris, participans sacerdotium, & potestatem Christi ad ministranda ex officio diuina sacramenta: ergo valde conueniens fuit ut speciali quoddam signo consecratur. Et ex hac ratione sumitur distinctio inter sacerdotes legis veteris, & nouæ, illi enim in sua institutione nullum spirituale effectum accipiebant, ut ait *Chryso.* homil. 2. in epistol. ad Ephesios, loquens de Israelitis circumcisis: *Obsignati sunt, inquit, Israelita, sed circumcisione, velut pecudes, sacerdotes verò legis nouæ accipiunt effectum spirituale, & designantur in peculiarem Dei cultum,* iuxta illud 1. ad *Timoth. 4.* *Noli negligere gratiam, quæ est in te per impositionem manus presbyteri.* Et sic sufficienter utrumque ostensum manet, sacerdotem solum proprium sacrificij Missæ ministrum, conficientem, & offerentem.

D Secundus quaestionis suppositus est, utrum soli sacerdotes sint proprii ministri dispensantes sacramentum; quod in Missæ sacrificio offertur? circa quam quaestionem comunis est schola-

14.
C. Maior
ret de Bap
tismo.
Cap. ad a
bolendam
de heret.
Trid.

August.

Chryso.

1. Tim. 4

16.

scholasticorum consensus propriam potestatem ad dispensandum Christi corpus, esse penes sacerdotem ex diuino iure, quam quidem potestatem ipse sacerdos in casu necessitatis potest Diacono committere, vt iam supra tetigimus in §. 1. huius disputationis. Hanc sententiam in terminis propositam tenet D. Tho. 3. p. q. 82. art. 3. & in 4. dist. 13. q. 1. art. 3. ibi Durand. q. 4. Richard. art. 1. q. 3. Palud. q. 1. art. 4. Sot. d. 13. quæst. 1. art. 3. Ledesm. q. 23. art. 3. Bellarm. de Eucharistia lib. 1. cap. 17. Cabesud. ad citatum locum D. Thom. concl. 1. Vasq. tom. 3. in 3. p. disput. 219. cap. 1. Soar. tom. 3. in 3. p. disp. 72. Aegidius Coninc. in 3. p. q. 82. art. 3. & omnes ferme tum antiqui, tum RR.

17. Probatur primò ex sacra scriptura, quia si illud verbum Christi Domini, *Hoc facite*, demonstrabat eiusdem Christi actiones, profectò si Christus actionem consecrandi commisit Apostolis, & eorum in sacerdotio successoribus, vtique etiam commisit actionem distribuendi, quam ibidem exercuit: ergo si prima actio ex diuino iure pertinet sacerdotibus, & secunda eodem iure pertinebit.

Secundò probatur ex illo 1. ad Corinth. 4. vbi sacerdotes dicuntur dispensatores mysteriorum Dei. Tertio in Concil. Rhemens. cap. 2. & in cap. Peruenit, de consecrat. dist. 4. detestabile, & horrendum dicitur, quod sacramentum per laicos ministraretur.

Quartò in Tridët. sess. 13. c. 18. dicitur ex traditione Apostolorum descendere, vt laici à sacerdotibus communionem accipiant. Præcipua ratio huius sententiæ adducitur à D. Thoma citat. in corp. in hunc modum: sa-

A cerdos in hoc sacrificio gerit Christi personam: ergo ex iure diuino, habet potestatem propriam exercendi ea, quæ Christus exercuit in hoc sacrificio: sed Christus principaliter exercuit non solum consecrationem, sed etiam distributionem: ergo, & cæt. Aliæ solent adduci rationes, quæ, vt leuioris momenti in hanc materiam omitto.

B Secunda pars nostræ conclusionis, quatenus asserit posse sacerdotem communicare Diacono hanc potestatem, tenent supracitati Auctores. Et probatur ex vlu, & consuetudine Ecclesiæ, iuxta quam Trident. citatū dicto cap. 8. docet Christum commisisse Ecclesiæ ea, quæ non pertinent ad substantiam sacramentorum: sed dispensatio Eucharistiæ non pertinet ad substantiam sacramenti: ergo commissa est Ecclesiæ, ac proinde non est de iure diuino. Secundò probatur, quia non constat hoc esse ab Ecclesia prohibitum, imò contrariū iubet Concilium Carthag. 4. in hæc

C verba: *Diaconus, presente præbytero, Eucharistiam corporis Christi populo, si necessitas cogat, iussus eroget.* Vide Iustinum apolog. 2. pro Christianis in fine, vbi ita ait: *Ij, qui apud nos Diaconi dicuntur, dant unicuique eorum, qui adsunt percipiendum panem, & vinum, & aquam, quæ consecrata sunt.* Tertio probatur à simili, quia potestas ad confirmandum, propriè commissa est Episcopo, & tamen is potest hanc potestatem committere simplici sacerdoti: ergo, & c.

D Plura sunt, quæ contra hanc veritatem adduci solent, & præcipuè contra primam partem nostræ, & communis conclusionis. Et primò sic: vel

D. Thom.

Durand.

Richard.

Palud.

Sot.

Ledesm.

Bellarmin.

Cabesud.

Vasq.

Soar.

Agid. Co-

nic.

19.

Trident.

Conc. Carthag.

20.

Iustin.

21.

22.

1. ad Cor.

4.

Conc. Rhe-

mens.

C. Perue-

nit. de con-

secr. d. 4.

18.

Trident.

D. Thom.

hæc potestas conuenit sacerdoti ratione ordinis, vel ratione iurisdictionis, non secundum, quia hoc sacramentum potest ministrari à sacerdote non habente iurisdictionem. Non etiam primū, quia si esset ratione ordinis, neque posset ab alio fieri, neq; factum teneret: ergo. Secundo contra secundam partem conclusionis, sic arguitur: non datur maior ratio, cur hæc dispensatio possit committi Diacono, quam alijs laicis; sed in cap. *Peruenit*, de consecr. dist. 2. reprehenduntur sacerdotes, qui per laicos infirmis viaticum mittebant: ergo, &c. Maior probatur, quia si desit Diaconus, & necessitas vrgeat, non minus obligabit sacerdotem ad mittendum sacramentum per laicum, quàm per Diaconum.

Tertio principaliter probatur contra primam, quia actio hæc dispensandi est supernaturalis: ergo requirit potestatem supernaturalem: sed Diaconis non data est hæc potestas à Christo; ergo dicendum est, quod eam ipsis prohibuerit.

23. Ad primum respondetur conuenire illam potestatem ratione ordinis, & iurisdictionis. Ad probationem primæ partis respondetur non esse actum primarium ab ordine intentū, sed secundarium, & ideo committi posse Diacono. Ad probationem secundæ partis respondetur, eum, qui potest conficere hoc sacramentum, posse etiam illud ministrare.

Ad secundum respondent Soar. & Aegid. citati in casu necessitatis, deficiente Diacono, posse sacerdotem impeditum mittere Eucharistiam per inferiores ministros, & etiam per laicos, vt legimus apud Eusebium libr.

C. *Peruenit. de consecr. d. 1.*

Peruenit, de consecr. dist. 2. reprehenduntur sacerdotes, qui per laicos infirmis viaticum mittebant: ergo, &c.

Maior probatur, quia si desit Diaconus, & necessitas vrgeat, non minus obligabit sacerdotem ad mittendum sacramentum per laicum, quàm per Diaconum.

Tertio principaliter probatur contra primam, quia actio hæc dispensandi est supernaturalis: ergo requirit potestatem supernaturalem: sed Diaconis non data est hæc potestas à Christo; ergo dicendum est, quod eam ipsis prohibuerit.

23.

Ad primum respondetur conuenire illam potestatem ratione ordinis, & iurisdictionis. Ad probationem primæ partis respondetur non esse actum primarium ab ordine intentū, sed secundarium, & ideo committi posse Diacono. Ad probationem secundæ partis respondetur, eum, qui potest conficere hoc sacramentum, posse etiam illud ministrare.

Ad secundum respondent Soar. & Aegid. citati in casu necessitatis, deficiente Diacono, posse sacerdotem impeditum mittere Eucharistiam per inferiores ministros, & etiam per laicos, vt legimus apud Eusebium libr.

Euseb.

A 6. histo. cap. 36. ita olim fecisse plures sanctos viros, qui viaticum per laicos ægrotis mittebant. Fundatur horum Auctorum opinio in periculo extremæ necessitatis, quod iura non comprehendunt, quando de his loquuntur. Sed quia communior sententia apud Vasq. & Cabecud. citatos docet non posse laicis committi hanc dispensationem, ideo negada est maior propter Ecclesiæ consuetudinē, quæ in morem legis videtur inualescere, iuxta textum in cap. *Consuetudo*. 1. dist.

B Ad tertium respondetur, verum quidem esse illam actionem, si sumatur moraliter, esse quid supernaturale in ordine ad supernaturalem finē, & salutem animarum, hoc tamen non tollere quominus à Diacono valeat exerceri, quia potestas sacerdotis, per quandam legationem, & coniunctionem moralem instrumenti cum suo principali agente, potest Diacono communicari; quod sufficit ad hoc, vt actio illa licitè fiat ab eodem

C Diacono latè disputat Fagundes p. 3. lib. 2. cap. 1. n. 4.

C. *Consuetudo. d. 1.*
24.

C Diacono latè disputat Fagundes p. 3. lib. 2. cap. 1. n. 4. *Fagundes.*

§. III.

An Presbyteri sint soli necessarij ministri sacramentorum, nimirum extrema vñtionis, baptismi, & matrimonij.

SUMMARIUM.

- D
- 1 *Soli Presbyteri sunt ministri sacramenti extrema vñtionis.*
 - 2 *Nomen, Presbyteri, idem est atque Sacerdotis.*
 - 3 *Ratione probatur hæc conclusio.*
 - 4 *Propositur argumēt. & ibi soluitur.*
 - 5 *Diacono.*

- 5 Diaconus non est sufficienter consecratus ad hoc sacram. ministrandum. **A**
- 8 Quivis sacerdos validè hoc sacramentum confert; extra necessitatem tamen licitè solus Pastor, vel alius cum eius licentia.
- 7 In necessitate quivis sacerdos licitè potest hoc sacramentum ministrare.
- 8 Laicus in nullo casu potest hoc sacramentum conficere.
- 9 In hoc sacramento singula unctiões cum suis formulis debent integrè administrari ab eodem ministro.
- 10 An in aliquo casu à diversis sacerdotibus validè, sed illicitè conferantur: asseritur. **B**
- 11 Præbyteri ex vi suæ consecrationis sacramenti baptismi possunt esse ordinarij ministri.
- 12 Probationes huius conclusionis exponuntur.
- 13 Argumenta in contrarium recensentur.
- 14 Respondetur ad obiectiones.
- 15 Opinio illorum, qui dicunt sacerdotem esse ministrum matrimonij refertur. **C**
- 16 Fundamenta huius sententiæ exponuntur.
- 17 Sacerdotem non esse ministrum sacramenti matrimonij certum est.
- 28 Idem ante Conc. Tridentinum ostenditur.
- 19 Probationes huius veritatis afferuntur.
- 21 Ad fundamenta primæ sententiæ respondetur.
- 21 Ministri sacramenti matrimonij sūt ipsi contrahentes.
- 22 Contrahentes in peccato mortali duplex peccatum committunt unum, mortale, alterum veniale.
- 23 Sacerdos assistens matrimonio in peccato mortali, venialiter tantū peccat.
- 24 Ratio, ob quam Tridentinum matrimonia clandestina irritavit, assignatur.
- 25 Potestas Concilij circa irritationem huiusmodi contractus, demonstratur.
- 26 Aliqua dubia contra hanc conclusionem recensentur, & solutiones ibi annexantur.
- 27 Parochus ordinaria potestate matrimonio assistit in tota sua parochia.
- 28 Episcopus in tota sua diœcesi, an pastor ut validè assistat matrimonio debeat esse ordinatus sacerdos? negativè resolvitur.
- 29 Particula, alius, sæpè, & communiter refert aliquid diversa qualitatis ab antecedenti.
- 30 An parochus excommunicatus; suspensus, vel irregularis possit validè assistere matrimonio, vel alteri licentiam dare, affirmativè denudatur.
- 31 Auctoritas, quam parochus præstat actui sua præsentia non est actus iurisdictionis.
- 32 Præsentia parochi omninò inuiti, & contrariam intentionē habentis sufficit ad valorem matrimonij.

Onstituto iam in SS. præcedentibus ministros consecrationis, & confectionis sacramenti Eucharistiæ, atq; sacrificij Missæ esse solos præbiteros, ita ut nullus alius, qui careat characterē sacerdotali, & sacerdos non sit possit validè consecrare, conficere, & offerre corpus, & sanguinem Domini nostri Iesu Christi, ut de fide definit Concilium Trident. sess. 23. *Trident.* cap. 1. Superest in præsentia agendum de reliquis sacramentis, ut etiam videamus, an ijdem præbiteri sint eorum ministri? & primò disputare libet de

I. de sacramento extremae vntionis. Catholicum dogma est solos sacerdotes esse huius sacramenti ministros, ita vt ab alio validè confici non possit; cum autem exclusiuum addimus clarum est inferiores excludi, non autem superiores, qui licet sint Episcopi, sunt etiam sacerdotes; nam, vt dixit Innocentius primus epistol. 11. ad Decen. c. 8. superfluum est, vt de Episcopo ambigatur, quod præsbyteris licere non dubiū est. Nam idcirco de præsbyteris dictum est, quia Episcopi alijs occupationibus impediti ad omnes languidos ire non possunt. Caterum si Episcopus aut potest, aut dignum ducit aliquem ad visitandum, & benedicere, & tangere chrismate sine cunctatione potest, cuius est ipsum chrisma conficere. Quibus verbis oleum sanctum comprehendit, cuius benedictionem manifestè sentit esse propriam Episcopi, quod supra attigimus in disputatione 6. vsum vero olei benedicti in conficiendo hoc sacramento dicit ita licere præsbytero, vt à fortiori liceat Episcopo.

2. Conclusio sic exposita de fide est, fundaturque præcipuè in verbis Iacobi, inducat præsbyteros Ecclesiæ. Quauis enim nomen, *Præsbyteri*, in communi vsu Græcæ linguæ possit etiam seniore significare, vt iam supra diximus in principio huius disputationis, tamen in vsu Ecclesiæ, & præsertim Apostolorum communiter sumitur pro Ecclesiæ sacerdotibus: quod ostendit tum locus ille Paul. 1. ad Tim. 4. cum impositione manuum præsbyteri, tum communis vsus retentus in Ecclesia Latina, quæ veluti traditio quædam Apostolica reputari potest,

atque ita intellexerunt locum hunc
A Concilia, Florent. & Trident. sess. 14. cap. 3. & cano. 4. de hoc sacramento, Gratianus post cap. *Præsbyteros*. 95. dist. Henric. lib. 3. summ. cap. vltimo, Bellarm. tom. 2. lib. 1. de extrema vntione, cap. 9. Soar. de poenit. disp. 43. sect. 1. Aegid. Conim. tom. 2. disput. 19. dub. 9.

Fundamentalis ratio, seu à priori est Christi institutio, quam nobis Iacobus, & Ecclesia sufficienter proposuerunt, congruentia optima est, quia hoc sacramento ordinatur suo modo ad sanctificandos fideles; potestas autem sanctificandi fideles est propria sacerdotum per se loquendo, pertinetque ad potestatem in corpus Christi mysticum, & ideò etiam administratio huius sacramenti eorum est propria. Estque hoc etiam consentaneum sanctitati sacramentorum, per se enim requirunt sacros ministros ad id muneris specialiter cōsecratos, excepto baptismo propter specialem necessitatem, & matrimonio propter specialem eius naturam; in hoc autem sacramento nulla est peculiaris ratio, quæ talem exceptionem postulet. Dices tamen quod etiam Diaconus est minister consecratus. Respondetur non tamen sufficienter ad hoc sacramento ministrandum; quia nec habet potestatem in corpus Christi verum, nec ad remittenda peccata; & ideò nec per se habet potestatem in corpus mysticum, ad sanctificandum illud, & remittenda peccata etiã mortalia, quod interdum per hoc sacramentum fit.

His tamen non obstantibus, obijcies Innocent. primum epistol. 1. ad Decen. cap. 8. dicit oleo sancto ab Episco-

Coc. Flor.
Coc. Trid.
Gratian.
C. Præsbyteros. 95.
Henric.
Bellarm.
Soar.
Aegid. Conim.

3.

Cler
de pSoar
Aegid

8

4.

Innoc. 1.

Episco-

Episcopo confecto, non solum sacerdotibus, sed etiam omnibus Christianis licere uti in sua suorumve necessitate. Respondeo eum loqui de usu passiuo; quia expresse dicit omnes eo posse inungi, scilicet per presbyteros, ut immediatè ante ex D. Iacobo probauerat. Vnde statim subiungit Episcopum vel sacerdotem esse ministerium huius sacramenti.

6. Sed prænotandum est quod licet quivis sacerdos validè hoc sacramentum conferat, cum non sit actus iurisdictionis, sed ordinis sacerdotalis, à quo pendet quoad substantiam: extra necessitatem tamen solus Pastor, vel alius cum eius licentia id licitè confert: quia conferre sacramenta est officium Pastoris. Vnde religiosi qui sine venia proprii Pastoris laicis, aut clericis non religiosis hoc sacramentum conferunt excommunicantur, Clemet. 1. de priuilegijs. Alij quidem sacerdotes peccant, non tamen excommunicantur: quia nullo iure id probatur.

7. In necessitate tamen quando aliàs ægrotus moriturus esset sine hoc sacramento: quivis sacerdos posset hoc sacramentum ministrare, etsi sciret parochum ægre laturum. Quia nullo modo censendum est Ecclesiã velle ægrotum cum tanto suo damno obligare, ut à nullo alio, quàm à suo parochio sine huius licentia hoc sacramentum suscipiat, cum eius salus posset hoc modo periclitari. Vide Soar. disp. 44. sect. 2. nu. 3. Aegidius tom. 2. disp. 19. dub. 9.

8. Vltimò amplia, sacerdotem esse ministerium simpliciter necessarium, ita ut propter nullam causam, vel defectum sacerdotis possit laicus, imò

nec Diaconus sacramentum hoc validè conficere. Assertionem hanc ferè æque certam quam primam esse existimo cum Soar. de quo n. 5. & in ea conueniunt Theologi in 4. dist. 23. D. Thom. q. 2. artic. 1. Præterea hoc voluit Conc. Trident. cap. 3. de hoc sacramento cum docuit vel Episcopum, vel sacerdotem ritè ordinatum esse proprium ministerium huius sacramenti, quod sub anathemate definit can. 4. Concilium autem Florentinum simpliciter dixit, minister autè huius sacramenti est sacerdos nulla adhibita exceptione, quam agens de sacramento baptismi statim adiunxit, ideoquè non dixit absolutè sacerdotem esse ministerium baptismi, sed ordinarium ministerium. Vnde concluditur ratio, nam in his rebus supernaturalibus, quæ ex institutione pendunt, nobis non licet addere exceptionem præter generalem regulam sine auctoritate, vel euidenti ratione, quæ in præsentia non viget ad excipiendum ab hac regula generali. Concil. aliquem casum igitur, &c. Et confirmatur à Soar. d. n. 6. exemplo sacramento poenitentiae quod magis necessarium est, & nihilominus propter nullam necessitatem potest ab alio quam à sacerdote ministrari: ergo à fortiori idem dicendum est de hoc sacramento.

9. Aduerte tamen, quod singulæ vntiones cum suis formulis debent integre administrari ab eodè ministro; quia D. Iacobus dicit vngentes debere orare super ægrotum; & oratio vna è duobus partialiter ita prolata non potest habere perfectum sensum secundum comunem loquendum, præsertim cum partes orationis per se

Soar.

D. Thom.
Conc. Trident.

Conc. Florent.

Clemet. 1.
de priuilegijs.Soar.
Aegid. Co.

se non faciant integrum sensum. Possunt tamen diuersorum sensuum vnctiones à diuersis sacerdotibus ministrari extra necessitatem quidem validè, sed illicitè, quia contra vsum Ecclesiæ: in necessitate verò vt si prior post primam vnctionem deficiat, & tunc alter reliquas conferat, etiam licitè. Ita ex communi sententia Soar. disput. 43. sect. 2. Quæ sententia satis facilè defenditur posito quod singulæ vnctiones sint per se sacramentū essentialiter completum: quia simile videtur in Eucharistia, & ordine, iuxta doctrinam Theologorum; quoad alteram verò sententiam dicendum, id in hoc sacramēto esse omnino singulare, sicut eius singulæ partes per se habeant aliquo modo sensum perfectum. Reliqua vide apud Henriq. Bellarm. Soar. & Aegid. dictis locis.

Soar.

Henriq.
Bellarm.

Soar.

Aegid. Co.

II.

D. Thom.
Cl. Rom.

Ignatius.

Gel. Papa

C. Diaconus.

93. d.

Isidor.

C. Constat

de consecr.

d. 4.

Conc. Flo.

Accedamus ergo ad sacramētum baptismi, cuius etiam dicendum est sacerdotem ex vi suæ consecrationis esse posse ordinarium ministrum: ita docet D. Thom. art. 1. & 2. & ex vso Ecclesiæ satis constat; Clemens Roman. lib. 3. const. cap. 11. & lib. 8. cap. 52. Ignatius epistol. 13. ad Heronem Diaconum, & Gelasius Papa epistol. 1. cap. 9. & habetur in cap. Diaconus. 93. dist. & Isidor. lib. 2. de officijs cap. 24. & habetur in cap. Constat, de consecr. dist. 4. Epiphani. hæres. 79. Denique Concilium Florentinū hoc sensu dixit, minister huius sacramenti est sacerdos, cui ex officio competit baptizare.

12.

Ratio autem huius rei optima est, quia sacerdos habet potestatem in corpus Christi verum: ergo consequenter recipit potestatem in corpus Christi mysticum saltem, quæ neces-

faria est ex vi consecrationis, quæ aliàs dici solet potestas, ordinis, & respectu illorum sacramentorū, quæ communia sunt populo Christiano, & ad remissionem peccatorum, & communem eius profectum ordinantur. Quod addit Soar. de sacram. disp. 23. sect. 2. propter sacramentum confirmationis, quod propter specialem rationem solis Episcopis diximus supra ordinario reseruari. Vnde sumitur confirmatio, nam sacerdos est ordinarius minister sacramenti Eucharistia, quoad incrementum spiritualis vitæ institutum est, habet etiam potestatem ordinis ad sacramētum poenitentiaē necessariam, vt statim dicemus, quod est ad reparandam spiritualem vitam, ergo multo magis illā habebit ab baptismum ministrandū, per quod datur spiritualis vita. Denique sacerdos est in statu, & ordine constitutus, in quo esse potest ordinarius pastor animarum: ergo necesse est, vt ex vi suæ consecrationis aptus sit ad regenerandos homines in Christo.

Obijcies tamen septimò, quod presbyter non potest baptismum ministrare, nisi facultate sibi ab Episcopo concessa, ergo non proprio iure potest hoc ministerium vsurpare. Antecedens patet ex Hieronymo contra Leuiferianos, & Tertull. libr. de Baptismo, docentibus ius baptizandi esse penes Episcopum, & non nisi eius facultate communicari sacerdoti, aut diacono. Secundò, quia per baptismū recipiuntur homines in Ecclesiam, & fiunt membra eius: decet autem, vt potestas, & ius admittendi homines ad Ecclesiam sit penes principes, & supremos pastores Ecclesiæ vt sunt

Episco-

Soar.

Hieron.
Tertull.

132

Episcopi: & hoc saltem videtur probari illis verbis Christi: *Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos, & cat.* nam ibi locutus est ad vndecim Apostolos, vt Matthias dicit, quorum successores sunt Episcopi. Tertio, nam in Pontificali Romano in ordinatione Diaconi dicitur, Diaconum debere baptizare, & prædicare. Quarto, quia quilibet homo qui loqui potest & lauare, est sufficiens minister baptismi in necessitate, vt supra diximus, siue sit vir, siue fœmina, fidelis, vel infidelis, baptizatus, vel non baptizatus, ita definitum est in Concilio Florentino in decreto Eugenij, vbi notanda sunt illa verba, *In casu necessitatis, non solum sacerdos, vel diaconus, sed etiam laicus, vel mulier, imò etiam paganus, & hereticus baptizare potest.* Atque idem ex parte colligitur ex Ioanne Papa 8. in cap. *Ad limina.* 30. quaestione 1. vbi solum dicit laicis fidelibus, iuxta canonicam auctoritatem, si necesse fuerit, opus baptizandi liberè conceditur, & similia referuntur in cap. *In necessitate,* in cap. *Constat,* cum vulgaribus de consecrat. dist. 4.

Sed ad huiusmodi difficultates facilimo negotio respondetur. Ad primam enim dicendum est distinguendam esse potestatem ordinis respectu sacramenti, & potestatem iurisdictionis, respectu eius cui dandum est sacramentum. Sacerdos ergo ex vi suæ ordinationis habet sufficientem potestatem, vt validè & dignè ministret hoc sacramentum, & quoad hoc non pendet ab Episcopo, nec indiget concessione eius, & in hoc superat Diaconum, & reliquos Ecclesiæ ministros. At verò vltra hanc

potestatem requirit iurisdictionem in personam, vt licitè ille ministret hoc sacramentum, & quoad hanc pendet ab Episcopo, tanquam à superiori pastore. Ad secundam dicendum quod in qualibet republica ea, quæ sunt minora pertinent ad minora officia, maiora verò maioribus reseruantur secundum illud Exod. 18. *Quicquid maius fuerit referant ad te, & ipsi tantummodò minora iudicent.* Et ideò ad minores ciuitatis principes pertinent disponere de infimo populo, ad summos autem principes pertinet disponere ea, quæ spectant ad maiores ciuitatis. Per baptismum autem non adipiscitur aliquis, nisi in infimum gradum in populo Christiano, & ideò baptizare pertinet ad minores principes Ecclesiæ, id est ad præsbyteros, qui tenent locum septuaginta duorum discipulorum Christi, vt dicit Glossa Luc. cap. 10. & ad locum, *Euntes, & cat.* respondetur quod vtrunque officium, scilicet docendi, & baptizandi, Dominus Apostolis iniunxit, quorum vices gerunt Episcopi, aliter tamen & aliter. Nam officium docendi commisit eis Christus, vt ipse per se illud exercerent, tanquam principalissimum, vnde & ipsi Apostoli dixerunt, Actorum. 6. *Non est æquum nos relinquere verbum Dei, & ministrare mensis:* officium autem baptizandi commisit Apostolis, vt per alios exercendum. Vnde & Apostolus dicit 1. Corinth. 1. *Non misit me Christus baptizare, sed euangelizare.* Et hoc ideò, quia in baptizando nihil operatur meritum, & sapietia ministri, sicut in docendo. In cuius etiam signum nec ipse Dominus baptizauit,

Exod. 18.

Luc. 10.

Act. 6.

1. Cor. 1.

Cc tizauit,

Cic. Flor.

Ioan. Pap. cap. ad limina. 30. q. 1.

C. In necessitate.

C. Constat de consecr. d. 4.

14.

Ioan. 4.

tizauit; sed discipuli eius, ut dicitur Ioan. 4. nec tamen per hoc excluditur quin Episcopi possint baptizare, quia quod potest potestas inferior, potest & superior. Ind. & Apostolus ibidem dicit se quosdam baptizasse. Et si replicetur non constare hunc esse sensum illius; respondeo, neque etiam constare Christum locutum esse de potestate iurisdictionis, sed de præcepto utendi baptizate, neque etiam constare locutum esse ad solos Apostolos, quia licet Matthæus tantum vndecim Apostolorum mentionem faciat, tamen non excludit discipulos alios, imò contrarium probabile dicit Soar. tomo secundo, disputatione 34. sectione 2. Ad tertiam dicendum est, Diaconum per se, ac iure diuino ordinario non posse administrare hoc sacramentum ex vi iuræ ordinationis, esse tamen capacem huius ministerij ex concessione, seu delegatione Episcopi, aut sacerdotis, dict. cap. *Diaconus*. 93. distinctione, & dicto cap. *Constat*, de Consecratione distinctione 4. Sed aduerte nullum hominem Diacono inferiorem habere aliquod ius, seu capacitatem proximam ad dignè ministrandum hoc sacramentum, nec iure ordinario, neque ex delegatione Episcopi, vel sacerdotis, ita omnes cum Diuo Thoma loco supracitato, Glossa in cap. *Diaconos*, verbo *Necessitas*. 93. distinct. Ad quartam, & vltimam difficultatem, quam iam supra latè resoluiimus. Respondetur, quod baptizare pertinet iure diuino ordinario ad ordinem sacerdotalem, secundum quandam conuenientiam, & solemnitatem, non autem hoc est de necessi-

D. Thom.
Glossa in
cap. *Diaconos*.
nos. 93. d.

tate sacramenti. Vnde laici & quilibet qui lauare sciat, & verba proferre cum debita intentione potest esse minister baptismi in casu necessitatis sine culpa, absque ea tamen peccando mortaliter, cap. *Super quibus*. 30. quæstione tertia cum alijs supra relatis. Ratio est, quia baptismus est sacramentum maxime necessitatis, respectu omnium humanum, ergo expediens fuit, ut illius administratio omnibus concederetur, præsertim cum necessitate urgente. Et confirmatur, nam propter hanc causam institutus est in materia communi, quæ vbiq; facile reperitur, & simplicissima actione, ac verbis, ut supra diximus: ergo eadem ratione fuit conueniens, necessarium ministerium huius sacramenti esse valde communem, atque adeò ministerium hoc cui libet concedit. An verò extra casum necessitatis id fieri possit, ita ut factum teneat, & an pendeat à bonitate ministri iam supra omnia resoluiimus numero septimo, & latè videri possunt apud Soarium, tomo tertio, disputatione 16. section. 1. cum sequentibus.

His positis circa sacramenta extremæ vnctionis, & baptismi, superest agendum de sacramento matrimonij. An scilicet sacerdos sit minister illius, vel ab eo tantum præstari possit. In hac quæstione sunt qui dicunt sacerdotem esse ministerium matrimonij in quantum sacramentum est, ita ut ante Concil. Tridentinum clandestinum matrimonium legitimum fuerit, non tamen sacramentum. Ducuntur, quia actio sacramentalis est sacra; ergo ministerium

Ca. *Super quibus*. 30
q. 3.

Soar.

15.

16.

Trident.

strum sacram, & formam sacram petit, ne contractus purè civilis, & profanus sit. Probatum post Tridentinū, quia sessione 24. cap. 1. de matrimonio iubet ut parochus habito contrahentium consensu proferat ea verba, *Ego vos coniungo*, ergo vere parochus coniungit, & conficit matrimonium, ne verba falsa sint. Alias rationes huius sententiæ, quia parui momenti sunt hinc non curauimus referre, omnia vide apud Sanch. de Matrimon. libr. 2. disput. 11. & hanc opinionem ita docet Canus lib. 8. de locis Theolog. cap. 5. in solution. ad 3. authorit. Concil. Colonienfis, §. 5. de Ministro, & §. Verbum itaque, & Petrus de Ledesm. de matrimon. quæst. 42. art. 1. dub. 4. concl. 4. iuncta conclus. ult. ait ante Trident. fuisse hoc probabile, secus post illud.

Sanch. Cano.

Ledesm.

17.

Verū tamen est, & omnino tenendum nunquam parochum fuisse, nec post Tridentinum esse ministrum sacramenti matrimonij, sed ipsos contrahentes esse ministros conficientes sacramentum matrimonij: & ita ante Tridentinū clandestinum matrimonium fuisse verum sacramentū.

18.

Probatum primò, quia cum matrimonium sit contractus, nec illius naturā Christus mutauerit, sed tantū eleuarit ad esse sacramenti, sequitur aliorum contractuum naturam, quæ est ut ipsi contrahentes suis consensibus se ligent, nec alius præter ipsosmet contractum efficiat. Secundò, quia ante Tridentinum matrimonia clandestina erant vera matrimonia, & rata, ut definit ipsum Tridentinum sessione 24. cap. 1. de matrimonio, ergo & vera sacramenta, quia idè cap. Quarto, de diuers. Nam etsi matrimonium,

19. Trident.

infidelium matrimonium non appellatur ratum, quia sacramentum non est. Tertio, quia verba parochi non sunt de essentia matrimonij, sed ijs penitus omisis constat matrimonij, nam Tridentin. in clausula irritanti tantū expressit qui aliter quam præsentem parochum, nec explicuit dicenti verba, & est decretum correctorum: ergo non est extendendum, ut debeat de necessitate sacramenti, dicere verba; deinde, quia necessaria necessitate sacramenti, determinata esse debent, at Tridentin. petit indeterminata verba, cum petat ea, vel alia secundum patriæ consuetudinē, ergo ea non sunt de necessitate sacramenti, sic docent omnes quos refert Sanches lib. 3. disput. 38. num. 4. Quarto, quia Ecclesia olim cognoscebat de matrimonijs clandestinis, ergo erant sacramenta: si enim profani contractus essent, iudex secularis de eis cognosceret. Quinto, quia Florentinum, vbi de sacramentis, cum latè aliorum sacramentorum ministros explicuerit, huius tamen ministrum tacuit, quasi manifestum relinquens non alium esse sacramentum. Hanc sententiam ante Tridentinum tenuerunt D. Thomas, & alij Doctores, quos omnes vide apud Sanch. dicta disputatione vndecima, vbi eam confirmat multis alijs fundamentis.

Sanch.

D. Thom.

Sanch.

20.

Ad difficultates adductas pro fundamento primæ sententiæ facile respondetur, & ad primam dico, actionem illam esse sacram in quantum significat coniunctionem Christi cū Ecclesia, & eleuata est à Christo illa actio ad esse supernaturale sacramenti: sicut baptismus à laico collatus

est actio sacra. Ad secundam respondet Sanch. dicto loco, ea verba significare coniunctos vos esse declaro, vel approbo coniunctionem vestram; & cum hæc ceremonia sit accidentalis, id tantum significat; alias sine his verbis non coniungerentur, atque ita matrimonium esset omnino nullum; quod aperte falsum est, ut ex Trident. in dicto cap. 1. patet.

21. Sed pro complemento huius questionis sciendum est, quod ipsi contrahentes sunt ministri huius sacramenti. Est communis, & patet ex dictis, qui hi soli ponunt materiam, & formam, quæ consistunt in verbis, seu signis, quibus consensus exprimitur. Et colligitur ex Florentino, quod docet consensum contrahentium esse causam efficientem matrimonij, id est vinculi matrimonij. Unde aliqui inferunt, contrahentes in peccato mortali duplex peccatum mortale committere: vnum quatenus sacramentum indignè suscipiunt; alterum, quia indignè ministrant.

22. Sed verius est, secundum tantum esse veniale; quia non sunt ad hunc effectum singulariter consecrati. Aegidius Con. tom. 1. quæst. 64. artic. 6. & de sacrament. disputatione 24. dubio. 3. in fine. Hinc patet multò minus peccare mortaliter sacerdotem assistentem in peccato mortali; quia non est minister sacramenti, & benedictio quam præstat, est sacramentale quoddam. Sic Ledesm. Henriq. Soar. Aegidius, & alij, quos refert Sanches libro secundo, disputatione 6. n. 5.

23. Deinde sciendum est Tridentinū merito ad euitanda grauia, quæ ex ijs sequebantur incommoda, irritasse

24.

matrimonia clandestina sine parcho, & duobus testibus inita: non quidem efficiendo ut alia materia, & forma ad sacramentum requiratur modò quam antea (quod facere non potuit) sed efficiendo contrahentes inhabiles ad sic contrahendum, & reddendo consensum eorum sine tali solemnitate insufficientem ad contractum illum civilem perficiendum. Sicut si efficeret aliquem impotentem ad alium aqua perfundendum, redderet ipsum impotentem eum baptizare, aut si faceret, ut verba hæc: *Ego te baptizo*, omnino aliud (quod consuetudo facere posset) significarent, efficeret ut prædicta proferens inualidè conaretur baptizare.

Ratio ostenditur, quia etsi spectato solo iure naturæ, tales sint potentes contrahere, & hic contractus essentialiter non requirat, nisi consensum internum per signa exterius clarè expressum: quia tamen illi subiecti sunt Ecclesiæ, potest illis ex legitima causa hanc potestatem tollere, & efficere, ut supra dicta non sufficiant ad traditionem corporum; quia hæc omnia non tantum à voluntate contrahentium, sed etiam à voluntate eorum, quibus illa subiecta est, pendent. Sic Ecclesia reddit consanguineos intra quartum gradum inhabiles ad contrahendum, cap. 1. cap. *Non debet*, de consanguinitate, & affinit. & collationem beneficiorum per simoniam confidentiæ factam nullam, cap. *Mattheus*, cap. *Nobis*, ex sinuatione de simonia: sicut etiam professionem factam ante 16. annum ætatis, cap. *Ad nostram*, de regularibus, & cap. 1. & 2. eodem titul. libr. 6. Concil. Tridentin. sessione 25. cap. 15.

25. Cap. 10. C. Non debet de consanguinitate, & affinit. C. Mattheus. C. Nobis de simon. C. Ad nostram de reg. C. 1. & 2. eod. tit. libr. 6.

cap. 15.

Ledesm.
Henriq.
Soar.
Sanch.

C. ad Apo-
stolicam.
C. Non so-
lum.
Trident.

L. 1. ff. de
curat. fur.
L. Pupill.
ff. reg. iur.

26.

cap. 15. aut ante annum probationis expletum irritat, cap. *Ad Apostolicam*, dicto titul. de regular. & cap. *Non solum*, libr. 6. Tridentin. sessione 25. cap. 16. Item ius civile reddit prodigum inhabilem ad contrahendum, l. 1. §. 1. ff. de Curatore furios. & contractus pupillorum factos sine certa solemnitate nullos. L. *Pupillus*, ff. de regul. iur. qui tamen iure naturæ validi sunt.

Neque obstat, quod Ecclesia non potest mutare ius naturæ: atqui tale matrimonium est iure naturæ validum: ergo Ecclesia non potest illud reddere irritum. Respondetur enim consequentiam fallò deduci, quia, ut ex dictis patet sine vlla mutatione, aut irritatione iuris naturæ tale matrimonium potest reddi irritum. Secundò etiam non vrget quod Ecclesia non potest aut mutare materiam, aut formam sacramentorum: aut efficere ut aliquid sit decorum essentia, quod antea non erat: ergo non potest efficere, ut talis solemnitas de nouo sit de essentia sacramenti. Cõfirmatur, quia ideò Ecclesia non potest efficere, ut vel aliqui homines nequeant validè baptizare, aut ut certa aqua ad baptismi essentiam sit necessaria; quia Christus instituit, ut quæuis aqua sit legitima materia baptismi, & quiuis homo possit validè baptizare: atqui eodem modo liber consensus contrahentium exterius expressus est legitima materia, & forma matrimonij: ergo Ecclesia nõ potest efficere ne capaces matrimonij cum adhibentes inualidè contrahant. Nam etiam respondetur distinguendum esse antecedens. Verum enim est Ecclesiam non posse mutare

materiam sacramentorum, efficiendo ut id quod prius erat legitima materia, sine sui mutatione incipiat non esse legitima: potest tamen hoc efficere ut illud immutando v.g. vinum vel aquam omnino corrumpendo. Quod etsi circa has res, quæ consistunt in sola entitate physica nequeat facere solo suo decreto: potest tamen hoc facere in contractibus, qui magna ex parte pendent à rationibus moralibus, quas Ecclesia in suis subditis impedire potest; ita ut ipsæ & consequenter etiam ipsi contractus. ponantur nequeant sine certa solemnitate; quod hinc facit. Posito autem quod non possit poni contractus, nec potest poni hoc sacramentum, quod est essentialiter contractus. Ad confirmationem nego minorem: nec enim illi consensus sunt materia matrimonij præcisè secundum suam rationem physicam, sed prout inuoluunt quoddam esse morale, scilicet vim obligandi, quam Ecclesia potest impedire.

His positis inquirendum est vtrum sacerdos possit ordinaria potestate matrimonio assistere, aut alteri assistendi licentiam concedere? Quare supponenda hinc est constitutio Tridentini sess. 24. cap. 1. de reformat. matrimon. vbi irritat matrimonium aliter celebratum quam præsentem parochi, vel alio sacerdote de ipsius parochi, vel ordinarij licentia. Ex quo manifestè apparet ordinaria potestate suorum matrimonio assistere, alijsque assistendi potestatem concedere posse primò parochum in tota sua parochia, secundò Episcopum per totam suam dioecesim, & hæc per se clara sunt, Sanch. de matrim. libr. 3. disput. 20.

27.

Trident.

Sanch.

Cc 3

Sed

Sed dubitari potest, an ad hoc ut Pastor validè assistat matrimonio, debeat esse ordinatus sacerdos. Respōdeo non esse necessarium; ratio est, quia Trident. tantum requirit, ut sit Pastor. Quod autem dicit: qui aliter quàm coram parochō, vel alio sacerdote, &c. Indè non sequitur parochū debere esse sacerdotem, quia dictio alius, sæpè refert aliquid diuersæ qualitatis ab antecedente, ut patet ex illo Lucæ. 23. n. 32. *Ducebantur autem, & alij duo nequam cum eo*; docet optimè Glossa cap. *Deinde*, verb. *cum ceteris*. 26. & cap. *Sedes*, verbo *maiores*, ad finē de rescript. & authēt. *qui semel*, verbo *aliud*, Cod. *Quomodo*, & *quando*, ubi textus inquit, aliud anni spatium indulgetur: & Glossa inquit, loquitur quasi annum dederit, cum tamen tres menses dederit: sed die quod non implicat simile tempus per *l. Non solum*, §. *Queritur*, ff. de procuratoribus, ubi Gloss. verbo *creditoribus*, ait dictionem *alius*, improprie sæpè poni: quia non semper refert eandem qualitatem, idem Speculat. tit. de Spons. num. 4. Imol. cap. *Sedes*, n. 11. de rescript. ubi cum multis alijs per ipsum allegatis, Felin. nu. 6. Flamin. de resign. benef. l. 2. q. 15. num. 21. Et probatur ex illo Matth. 28. & Marc. 15. ubi de Christo seruatore nostro aiunt, *Cum eo crucifixi sunt alij duo latrones*: & ex capite *Nouatianus*. 7. q. 1. ibi alios pseudoprophetas, & tunc inquirunt Imol. & Felin. ibidem implicare dissimilitudinē, quando ratio subiectæ materiæ id suadet, quod contingit hīc, quia parochus non sacerdos potest exercere omnia parochi munia, quæ potestate ordinis non indigent: ergo ex illa particula, vel aliq. sacerdote non

colligitur sufficiens argumentum ad corrigendum totum ius, quod ad obeunda munera ab ordine non pendentia, minimè desiderat in parochō sacerdotium. Quam doctrinam multis alijs rationibus, & iuribus confirmat Sanches de matrim. lib. 3. disput. 20. n. 2. per totum. Vtrum vero parochus excommunicatus, suspensus, vel irregularis, vel cui interdicta est sacramentorum administratio, possit validè assistere matrimonio, vel alteri licentiam assistendi dare cum eodē Sanch. affirmatiuè resoluendum est. Probatur quoad primam partē, quia præsentia parochi requiritur in matrimonio, quasi auctoritatem præstatis illi per potestatem, quam habet in subditos, ut docet Nauar. l. 4. consil. in 1. edit. 11. de spons. sed auctoritatē præstare actui sua præsentia non est actus iurisdictionis: ergo. Minor probatur, quia nullus actus ordinis, siue iurisdictionis validè potest fieri ab omnino inuito, & contrariam habenti intentionem: *l. Non omnis*, initio ff. de rebus cred. sed præsentia parochi omnino inuiti contrariamque intentionem habentis sufficit ad valorem matrimonij, ut docent omnes Sanch. lib. 3. disp. 39. n. 9. ergo illa præsentia non est actus iurisdictionis. Quoad secundam verò partē probatur, quia assistere non est actus iurisdictionis, ut suprā ostendimus, ergo per concessionem prædictæ licentiæ non delegatur aliquid pertinens ad iurisdictionem, sed conceditur alteri licentia, ut tanquam testis legitimus matrimonio assistat. Alias refert probationes Sanches apud quem omnia videri possunt loco citato.

Sanch

30.

31.

Nau.

L. Non omnis ff. de rebus cred.

Sanch.

32.

S. V.
De potestate præsbyterorum in sacramento Pœnitentiæ.

SUMMARIUM.

- 1 Hæretici qui docuerunt sacerdotes non esse necessarios ministros sacramenti pœnitentiæ, & illorum fundamentum referuntur.
- 2 Conclusio est de fide solos sacerdotes esse ministros sacramenti pœnitentiæ.
- 3 Argumenta Hæreticorum contra hæc conclusionem solvuntur.
- 4 Non solum sacerdotes probi, & qui in gratia Dei sunt, sed etiam iniqui, & qui rei sunt peccati lethalis, vere sacramentum pœnitentiæ conficiunt.
- 5 Bonitas ministri ad sacramenti validitatem minimè pertinet.
- 8 Ratio differentie propter quã Sum. Pontif. potest dispensare circa ordinarium ministrum sacramenti confirmationis, non verò pœnitentiæ assignatur.
- 7 Laicus deficiente sacerdote in necessitate potest esse minister sacramenti baptismi, non ita pœnitentiæ; & ratio adscribitur.
- 8 Explicatur cap. Fures, de furtis.
- 9 Vtrum sacerdotes in sacramento pœnitentiæ per se ut iudices tantum vel tanquam ministri Dei absoluant.
- 10 Iurisdictio fori interioris, nec sacerdoti, nec etiam Papa, seu Ecclesiæ aliter competit, quam in consequentiam sacramenti pœnitentiæ.
- 11 Potestas fori interioris competit ministris Christi, non in quantum est homo, sed in quantum est Deus.
- 12 Iurisdictio fori interioris non rectè dicitur ecclesiastica, sed diuina.

- A 13 Concordatur textus in cap. 2. de officio ord. cum cap. Verbum, de pœnit. dist. I.
- 14 Refertur opinio illorum, qui dixerunt omnes sacerdotes ex vi ordinis sacerdotalis habere potestatem absolvendi, licet Ecclesia illis prohibeat ne hoc sacramentum ministrent.
- 15 Reprobatur hæc opinio tanquam erronea stante Concilio Tridentino.
- 16 Secunda opinio in hac questione, quæ facit differentiam inter confessionem voluntariam, & obligatoriam proponitur.
- B 17 Hæc secunda opinio etiam tanquam erronea rejicitur.
- 18 Tertia opinio, quæ asserit præter potestatem ordinis requiri potestatem iurisdictionis, quam sacerdotes accipiunt ab Ecclesiâ verissima est.
- 19 Quomodo potestas iurisdictionis sacerdotibus conferatur.
- 20 Qui dicantur habere iurisdictionem ordinariam in sacramento pœnitentiæ.
- C 21 Proprius sacerdos in sacramento pœnitentiæ dicitur solus ille cui immediatè incùbit cura propria parochiæ.
- 22 A peccatis venialibus, & à mortalibus iam semel rito confessis potest absolvere quilibet sacerdos.
- 23 In casu extremae necessitatis, & mortis articulo quicumque sacerdos etiam excommunicatus non toleratus potest absolvere ab omnibus peccatis, & censuris.
- 24 Ratio huius conclusionis adiungitur.
- 25 Ecclesiâ potest impedire sacerdoti hæretico, aut præciso ne validè absoluat.
- D 26 Sacerdotes non solum habent potestatem solvendi, sed etiam ligandi.
- 27 Confessor potest ligare pœnitentem ad pœnas aliquas, & pœnitentiam iniungere

gere quam necessario acceptare te-
neatur.

28 Contraria opinio, & eius fundamen-
ta annectuntur.

29 Prima sententia tutior, & probabi-
lior ostenditur.

30 Clauibus non ad libitum voluntatis,
sed secundum rationis iustitiam, &
aquitatem utendum est.

I.

IN hac materia in primis he-
reticorum insania miserè do-
cuit, seu potius miseris læ-
sit sacerdotes non esse ne-
cessarios ministros huius sacramenti,
inter quos fuit Vuicleph. quem qui-
dam ex nouioribus hæreticis nostri
temporis secuti sunt, vt attestatur
Vualdens. Vualdensis tom. 2. cap. 135. & collig-
itur doctrina illorum ex Concilio
Trident. Tridentino sess. 14. cap. 6. & can. 10.
Quæ tamen ibi cum suis auctoribus
damnatur. Fundamentum illorum
prorsus insipidum, & ineptum erat,
illi enim negabant ministros huius
sacramenti posse aliter remittere pec-
cata, quam excitando in Christianis
fidem, quod æquè laici prædicantes,
ac sacerdotes facere possunt.

2.

Sit tamen conclusio. Fides est ita,
vt oppositum sit hæresis manifesta,
quod solùm sacerdos potest confice-
re hoc sacramentum, & habere pote-
statem ministerialem dimittendi pec-
cata. Hæc conclusio est definita ex-
pressè in Concilio Florentino in li-
teris Eugenij. 4. & in Concilio Con-
stan. sess. 8. & 15. vbi damnantur er-
rores Ioann. Hus, & Vuicleph. & in

Conc. Flor.
Conc. Con-
stan.

Conc. Ca-
uillon.

C. Quidam
de pœnite.
d. 1.

Concilio Cauillonensi secundo, cap.
33. & habetur in cap. Quidam dicunt,
de pœnitent. dist. 1. & patet ex Tri-
dentino sess. 14. canon. 3. & ex verbis

Christi Domini, Ioann. 20. Accipite
A Spiritum Sanctum, quorum remiseritis

peccata, remittuntur eis, & quorum reti-
nueritis, retenta sunt eis. Vnde Conci-
lium Trident. anathema dicit ijs, qui
dicunt hæc verba non esse intelligē-
da de potestate remittendi peccata
in sacramento pœnitentiæ ibi, Si quis
dixerit verba illa Christi Domini, Quo-
rum remiseritis peccata, &c. non esse in-
telligenda de potestate remittendi, & re-
tinendi peccata in sacramento pœniten-
tiæ, sicut Ecclesia ab initio semper intelle-
xit, detorsit autem contra institutionē
huius sacramenti ad auctoritatem prædi-
candi Euangelium, anathema sit. Et qui-
dem si in huiusmodi verbis solùm da-
retur Apostolis potestas excitandi fi-
dem in hominibus per prædicationē
Euangelij, vt hæretici volunt, atque
ita remittendi peccata profecto hoc
modo sumerentur illa verba valdè
improprie, & contra verum sensum
ab Ecclesia semper intellectum: de-
inde quia Christus Dominus hic de-
dit Apostolis peculiarem aliquam po-
testatem, peculiaremque iurisdictionem;
Insufflans enim in eos ait: Accipite
B Spiritum Sanctum, quorum remiseritis
peccata, &c. distinctam à gratia con-
cionandi, nam gratiam concionandi
non hic; sed post Pentecosten dedit,
vt patet ex Lucæ ultimo, Euntes in
C uniuersum mundum prædicate. Euange-
lium omni creatura, &c.

Obijciunt tamen impij Hæretici
huius temporis contra hanc conclu-
sionem de fide; primò, quia conclu-
sio nullo modo colligitur ex sacris li-
teris, ergo saltem non semper fuit de
fide. Probatut antecedens, quoniam
Ioan. 20. vbi expressiùs videtur sig-
nificari in illis verbis: Quorum remise-
ris

Luc. ult.

3.

Ioan. 20.

ritis peccata, &c. vel fit sermo cum solis præsentibus, & successoribus, vel cum omnibus fidelibus: gratis enim dicitur, quod cum omnibus sacerdotibus. Sed si dicatur primum, solus Episcopus potest absolvere, siquidè Episcopi tantum sunt Apostolorum successores. Si verò dicatur secundum omnes fideles possunt absolvere, ergo, &c. Confirmatur, quia Apocalyp. 5. dicitur, omnes iustos esse sacerdotes: ergo omnes iusti possunt absolvere. Respondeo omnes iustos esse generali ratione successores Apostolorum in fide, & gratia: sacerdotes verò præcipuè habentes iurisdictionem sunt successores Apostolorum strictè & propriè, quia receperunt proprium officium illorum, quod erat remittere peccata: Episcopi verò sunt propriissimè successores, & idcirco etià ipsi Apostoli nominantur. Loquitur ergo ibi Christus Dominus cum Apostolis, & eorum successoribus strictè, & propriè, id est cum omnibus habentibus potestatem, & iurisdictionem spirituales. Quæ intelligentia colligitur ex interpretatione omnium Sanctorum, & Conciliorum à principio Ecclesiæ. Vnde est traditio Apostolica, quod totum hoc significetur in illis verbis. Etsi argumentum negatur, quod non habeatur expressè in sacris literis; colligitur etiam ex ratione naturali, quia in omni republica sunt iudices habentes iurisdictionem specialiter determinati, & electi, & non quicumque potest sibi usurpare tale officium. Ad confirmationem dico, ex ipso capitulo colligi, quod illa loquutio est metaphorica. Secuti ergo omnes iusti appellantur Reges, ita appellantur sacerdotes.

A Secundò, quia quando aliquis est in articulo mortis, & sensit magnam difficultatem, in eo quod est habere contritionem, habet grauissimam necessitatem exterioris confessionis: ergo si non habuerit sacerdotem, poterit confiteri laico. Respondeo falsam esse consequentiam, quia talis homo simpliciter loquendo potest habere contritionem, & noluit Deus saluti illius aliter providere. Tertiò, quia Prælati non ordinati possunt conferre alijs potestatem ad absolvendum; ergo habent illam, &c. Respondeo, quod illi prælati habent iurisdictionem, non tamen potestatem iurisdictionis: quia potestas iurisdictionis essentialiter includit; vel saltem essentialiter præsupponit potestatem ordinis, quam ille neque habet, neque dat alijs: sed præsupponitur potestas ordinis, & ille dat iurisdictionem quam habet, & sic alij possunt absolvere, non ipso, quia ille non habet potestatem ordinis, ita Glossa in Clementina 1. de translatione Episcopi, & Glossa in cap. *Quod sicut*, §. vt. de elect. & procedit textus in cap. *Suffraganeis*, de electione. Quartò, quia laicus iustus magis coniungitur cum Christo: quam sacerdos peccator; ergo laicus potest absolvere. Patet consequentia, quia absolutio fit per coniunctionem ad Christum, vt in corp. probat D. Thom. Respondeo distinguendum esse antecedens, in ipso esse supernaturali, conceditur, in ratione instrumenti operatiui, negatur, quia sic constituitur sacerdos per potestatem ordinis. Et ita liquidò apparet quam inepta, & friuola sint argumenta propter quæ hæretici nostri temporis ab scopo veritatis aberrare videantur.

Adcò

*Glossa in
Clem. 1. de
translat.
Episc.
C. Quod si
cut de ele-
ct.
C. Suffra-
ganeis, de
elect.*

D. Thom.

4. Adeò verum est vt solùm sacer-
dotes sint ministri huius sacramenti,
& à Deo constituti, vt non solùm
probi, & qui in gratia Dei sunt, sed
etiam iniqui, & qui rei sunt peccati
lethalis vere hoc sacramentum con-
ficiant; ita Ecclesia docuit, ac tenuit,
quicquid hæretici deblacterent; est
etiam hoc de fide definitum in Con-
cilio Tridentino sess. 14. can. 10. ibi,
*Si quis dixerit sacerdotes qui in peccato
mortali sunt, potestatem ligandi, & soluē-
di non habere, aut non solos sacerdotes esse
ministros absolutionis, &c. anathema sit.*
& idem in cap. 6. docent Soarius to-
mo 4. de pœnit. disp. 24. sect. 1. n. 2. &
8. Aegidius Conynx. tom. 2. de sa-
cram. disp. 8. dub. 1. Henriq. lib. 3. de
pœnit. cap. 6. Cabezudo in 3. partem
quæst. 8. de ministro cōfessionis art.
2. Fagundes in quinque Ecclesiæ præ-
ceptis 2. part. libr. 7. cap. 1. n. 2. Ratio
à priori est, quia hoc ministerium nõ
fundatur in sanctitate ministri, sed in
potestate, illi in ordinatione conces-
sa, quæ propter peccatum non amit-
titur, cap. *Multi*, cap. *Dominus*, cap. *Nõ
nocet*, cum sequentibus, & præceden-
tibus. 1. quæst. 1. definit Trid. sess. 7.
de sacramentis in genere can. 12. do-
cuit D. Thom. 3. p. q. 64. art. 5. cap. 28.
Soar. tom. 3. disp. 13. sect. 4. à princip.
qui varijs rationibus, & auctoritati-
bus confirmant, & contrarijs abunde
satisfaciunt. Vnum non omitto, quia
ad præsentem tractatum pertinet,
quod nonnulli hæretici sumunt ex
auctoritate Ioan. 20. *Accipite Spiritum
Sãctum quorum remiseritis peccata, &c.*
quasi sine Spiritu Sancto, id est gratia
sacerdotalis hæc potestas eis con-
ueniat. Sed respondetur cum Chry-
sostom. August. Hieron. Tolet. atque

alijs, quos refert, & sequitur Bellarm. *Bellarmino*
de sacram. in gen. lib. 1. cap. 26. verbo
quoad tertium, Henriq. d. lib. 6. cap. 17. *Henriq.*
lit. A. quod per Spiritum Sanctum eo
loco intelligitur potestas ordinis quã
Christus Dominus Apostolis, eorũq;
successoribus sacerdotibus in illis ver-
bis, & sequentibus concessit, quanuis
Henriq. vbi proximè atque alij intel-
ligant de plenitudine gratiæ, vt scilicet
licite & sine peccato valeant mi-
nistrari, quod nobiscum non pugnat.

B Bonitas autem ministri, seu sancti-
tas, hoc est, quod nullam habeat pec-
cati mortalis conscientiam, quanuis
ad substantiam absolutionis pertineat.
vt scilicet sine peccato, & dignè præ-
stetur à sacerdote, textus sic intelli-
gendus in cap. 1. ibi, *à sacerdoti meliori
quam potest confiteatur*, de pœnit. dist.
6. ex se tamen ad sacramenti validita-
tem minimè pertinet, vt notant Do-
ctores omnes suprã citati, Nau. in d.
cap. 1. n. 3. Soar. de pœnit. disput. 28.
sect. 1. à n. 2. præueque sentire eos, qui
negant hanc potestatem remittendi
peccata sacerdotibus existentibus in
mortali: & patet ratio quoad vtrũque
membrum, certum est enim in omni-
bus sacramentis cum sancta sint san-
ctèque tractari oporteat. Vnde mini-
stros cum conscientia peccati mor-
talis ea ministrantes mortaliter pec-
care docet Doctores suprã relati latè
Henriq. lib. 1. cap. 23.

D Sed contra hætenus propositam
doctrinam vt solus sacerdos sit mini-
ster huius sacramenti: oppones pri-
mo, quia ordinarius minister Confir-
mationis est Episcopus, & tamen de-
ficiente Episcopo in necessitate ex
dispensatione Summi Pontificis, po-
test quilibet sacerdos esse minister
illius,

Trident.

Soar.

Aegid. Co.
Henriq.

Cabezud.

Fagund.

C. Multi.
C. Dominus
C. Non no-
cet. 1. q. 1.
Trident.
D. Thom.
Soar.

Ioan. 20.

Chrysoft.
August.
Hieron.
Tolet.Cap. 1. de
pœn. d. 6.Nau.
Soar.

Henriq.

6.